

MAGYAR BANYÁSZLAP

926

magyar telepre jár 1916 február
elsején a Magyar Bányászlap.
Hirdetőknek a helységneveket
szívesen szolgálunk.

Hungarian Miners' Journal

926

is the Number of Mining Camps
embraced by the "HUNGARIAN
MINERS' JOURNAL" recently.
Ask for the List of same.

VOL. IV. ÉVFOLYAM

NEW YORK, N. Y. 1916 APRILIS 6.

No. 14. Szám.

NÉPBOLONDÍTÁS.

AZ AMERIKAI MAGYARSÁG SZEMTELEN MEGSÉRTÉSE. —
A MUNICIÓKOSK LEGUTÓLSÓ PIMASZ HIRDETÉSE. — BECS-
TELEN-E AZ AMERIKAI MAGYAR MUNKÁSOK NAGY
RÉSZE?

A Transatlantic Trust Company
munió szállítás igazgatói annyit
pofont adtak eddig az amerikai
magyarságnak, annyiszor bántot-
ták már vérgigézet a magyar
embereket, akiknek a pénzén biz-
nak és akiknek a testvéreit ott-
thon az ö muniókkal gyilkol-
ják Hazánk minden ellenségei
hogy nem tartottuk már őket kö-
pekeknek semmiféle nagyobb
személyeségre.

Azt hitták, hogy a magyarság
semmibe vérese, hogy a magyar
állam nyole milliójának a haszná-
lata, a hadikölcsön teljes megve-
tése és a munió-szállítás után
már semmi újabb megbánást nem
tud következni, de úgy látszik
esalódtunk.

Ezek a szemérmelen emberek,
akik megszédültek a rajtuk és
testvéreink halálán keresett pénz-
zen, olyan hatalmas pofont adtak
most az amerikai magyarságnak
a Szabadság nevű házi újságjuk
segítségével, amire még őket sem
tartottak soha képeseknek.

Port, piszkos maró, sebő port
hintettek a mult héten az ameri-
kai magyar munkások szemébe,
bele kasagáltak szemérmelen vi-
gyorgással a mi szent nagy fájd-
almunkba, ostobáknak nézték az
amerikai magyar munkásokat és
olyan szemtelen hülye és hülyén
szemtelen fogással akarták őket
véres bírságjuk szolgálatába állí-
tani, hogy attól bizonyára öklöbe
szorult amerikaszeret minden ma-
gyar keze.

Hirdetést tettek közzé a Szaba-
dságba, amelyben 1000 ostoba ma-
gyar embert keresnek, akik nekik
potyára dolgoznak, akik az ö
nyomatványait és a (Kohányi-
né szerint félhülye) Nuber Sándor
szemérmelen nyilatkozatát
állandóan osztogatják, akik ped-
lerekednek a muniókosk bank-
ja érdekében és a legpimaszabb
aratlansággal azt a jogot meré-
szeltek önmaguknak tulajdoní-
tani, hogy a bolond fogást az ameri-
kai magyarság képviselőiként
hajják végre.

Hogy ezt a megfogandó ezer
magyart ök maguk is bolondnak
tartják, az a hirdetésből is kitet-
szik, mert munkát ugyan szabtak
eleget az illetőknek, de a szemét,
azt semmivel akarnak kitöríteni és
egy darabka papírost igénynek,
meg hazai megdicséretet, annak, a
ki szolgájává szegődik a munió
szállítás igazgatóknak.

Szemérmelen megsértették egy-
szersmind Amerikai magyar mun-
kákat, mert feltették róluk, hogy
beestelen a nagyobb részek, mert
erkölcsi bizonyítványt kérnek fe-
lőlük, ezért három ember jótállá-
sát kívánják arra nézve, hogy be-
esületese-e a magyar munkások.

Mi még soha nem hallottunk,
hogy egy magyar munkás, mond-
juk hazaáruló lett volna, azt sem
hallottunk soha, hogy egy jóléte-
vergődött magyar ember a hazá-
ját megvesse, hogy hadikölcsön-
re vagy jótékonyra egy centet
sem adjon (mert például a Trans-
atlantic Trust Company még soha
nem adott egy vasat sem) és azt
sem hallottuk ezideig, hogy a ma-
gyar munkások közt olyan akad-
na, aki muniókat szállított az el-
lenségüknek.

De nem akadt még eddig egyet-
len egy magyar cég sem, amely az
illetékeket alkottól él, akiknek a
veregetések munkáján vagyonot szer-
vez, beestelen embereknek tartas-
ta és ha a Szabadság még most is
megbolondult Kohányi Tihamér
szerkesztőre, akkor nemhogy ezt
a ronda hirdetést nem közölték
volna, de ö lett volna a legelső, a
ki megvédte volna az amerikai
magyarság becsületét az ellen a
gyalázatos sértés ellen.

Három tanuval kell igazolni a
beesületet azoknak a papiknak, a
kik potyára hordoznak széljé a
muniókosk papírjait, de akiknek a
pénze nagyon jó arra tanu nél-
kül is, hogy a rajtuk keresett
hasznát az igazgató urak Angliá-
nak adják kölcsön, mert úgy lát-
szik a magyarság dollárjai elég
jók a nagyuraknak, de a beesü-
ltekben borzostólán kételkednek.

Bizsike lehet Nuber Sándor
nem yoriki főköznél a muniókosk
nagy barátságára, bizsike lehet
arra, hogy esavargó pederek hur-
colják széljé az ö hamisítmány
erkölcsi bizonyítványát a magyar
péleken és bizsike lehet rá, hogy
a Transatlantic Trust Company
ilyen erkölcsi pofonál állítja pel-
lengere az amerikaiak előtt az egy
milliónyi beesület munkában
görnyedő beesület amerikai ma-
gyar munkást.

Hogy azonban a magyar kor-
mány bizsike lesz-e a new yoriki
képviseletére, az már más kérdés
lesz és arra egyszer Nuber ur meg
is fogja a felelet kapni.

Az amerikai magyarság pedig
nem dül be az ilyen népbolondí-
tásnak, visszautasítja azt a szem-
telen sértetést és nem bizonyít-
ja három tanuval a jó erkölését
azért, hogy fizetetlen szolgálatá-
ja váljék a muniókosk igazgatók
bankjának, azon igazgatók bank-
jának, akik muniókat szállítanak
a mi testvéreink ellen, akik meg-
vetik a mi hasznát, akiknek az
erkölését tényleg bizonyítani kel-
lett egyszer az amerikai magya-
rok előtt, de akiknek a hazafisá-
gukra csak a new yoriki főköznél
merésztelte a kétféle sas utalatos
peesétjét rányomni.

Akinék testvére, rokona vagy
jóbarátja esett el már a Haza vé-
delmében az itteni muniókosk go-
lyóitól, azok különös örömmel
igazoltatják majd három tanuval
a beesületesség voltukat csupán csak
azért, hogy aztán még ingyen
szolgálják a munió szállítás igaz-
gatókat.

Bizony mondom testvéreim, bol-
ondnak néznek ök bennünk.

TESTVÉREIM: BESZÉLGESSÜNK

EGY ÖREG BAJTÁRSUNK

Németh János bankházaiban jártam a mult héten, nem azért, hogy a
bankrával beszéljek, hanem, hogy az öreg bányászt megtaláljam.

Mert Németh János bányász volt, ma is bányász és ha száz alkalma-
zottja szántja is a betűt a hatalmas palotában, azért én még sem tudom
benne az üzlettelmet látni, az én szememben mégis csak csakányforgató
munkás magyar testvér marad, akinek a sikerére évek óta büszke vagyok,
pedig alig ismertem őt személyesen.

Mikor jártamban-keltemben hureba szállók a magyarokért, mikor kicsi-
nyelni hallom a magyar bányászokat, mindig a Németh János, meg a
Kohányi Tihamér példájára hivatkozom, mindig őket vágom oda az os-
toba idegen gyűlölt angolok fejéhez, hogy milyen emberek kerülnek ki
a megvetett hunyik közül, a bányászok fekete sorából.

Kohányi Tihamért csak az amerikai élet első nehézségei hozták le
hozzánk a bánya mélyére, el is került onnan rövidesen, mégis velünk ma-
radt a lelke holta napjain.

Németh János köztünk született, munkások gyermeke, maga is mun-
kás volt, vér a mi vérünköl; hogye maradt volna hát meg ö is magyar
bányász a lelkeben. Hatalmas banküzlet van a világ legnagyobb váro-
sában, száz ember lesi az utasítását, sokszor ö szabja meg, hogy mennyi
legyen mára a korona hazaküldésének díja; mégis-mégis én úgy látom,
ma is szívesebben elbeszélget arról, hogy mennyi illetné meg a bányász-
embert egy tonna szén után és mintha, megértem gondja közt szíve-
szíve kizárkóznék a hazai csendes pécze, csakánys bányászok.

Es mikor csendes kétségbeeséssel nézek titeket testvéreim, ha a
munkából kijöttök, mikor fájó lélekkel nézem a munkában megfört teste-
teket, mikor arra gondolok, hogy százezer magyart fed el naponta a
bányatelep, akkor megint csak Németh Jánosra, meg a többi kisebb ma-
gyar üzletemberre gondolok, akik a bányából kerültek ki, és ez vigasztal
a tudóbi kiidelemez.

Némethnek a példája mutatja, hogy olyan mélyre nem ereszked-
tünk le a bánya mélyébe, ahonnan nagyon magasra ne lehetne emelkedni,
mert hiszen ki végig köztünk magasságra, mint ahol ö ma van?

Az ö példája mutatja, hogy merre vezet az út kifelé a bánya mélyé-
ről és a magyar bányászok erői meríthetnek a napi munkához, reménné a
nehéz élethez, mert amit ö megtett, azt mindnyájan megpróbálhatjuk.

Bizsikek lehetünk rá testvéreim, hogy a sorainkból Németh Jánosok,
Kohányi Tihamérok és hozzájuk hasonló tekintélyes emberek kerülnek
ki, akik nemcsak nekünk, hanem az egész amerikai magyarságnak dicsé-
rére váltak, dicséretre válnak.

Adjon az Isten még több ilyen nagy bányászt nekünk, vezessen ki
közülünk minél többet a bányák mélyéről, olyan magasságra, mint a
milyen magasra Németh János vitte, ahol azért mégis munkásnak ma-
radt meg, bányásznak, bajtársnak.....

HIMLER MARTON.

MAGUNKRÓL - MAGUNKNAK

Kedves Szerkesztő testvér!

Olvastam én is a március 2-iki
számában közölt tervét és úgy gon-
doltam, hogy nagyon jó lenne azt
megvalósítani kétféle okból is.
Huszonnyolc éven át vágtam a
szemem a hazai bányászok és isme-
rem az otthoni viszonyokat alapo-
san, mert ebből a 28 évből csak
csak másfél évet töltöttem Német-
országban, a többit mind otthon
Magyarországon.

Nemcsak nekünk lenne nagy
szükségünk, kedves Szerkesztő ur
arra, hogy a hazai bányákba be-
juthassunk, de a hazai bányászok
is szükségük lenne, hogy kö-
zejük álljunk. A kenyérüket nem
eméik el, bizonyára sokan elestek
most és azoknak a helyét pótolni
kellene, a hasznuk pedig az len-
ne, hogy új vért és friss erőt kap-
nának a szervezkedés küzdelmé-
hez.

Az otthoni bányászok nem tud-
nak szervezkedni kellőképpen, az
1903-ban tartott budapesti bá-

nyász kongresszus, amelynek én
is résztvevője voltam, hiába hatá-
rozott győztes döntéseket, hiába
kért bármit az államtól, csak üres
szó, fikcióba vezetett írás maradt
minden határozat.

Mikor dr. Bródy Ernő vezetésé-
vel kilencedik magammal kiülött-
ségi képpen jártunk Tiszta István-
nál, hogy pénzainkat eladjuk, a
szarnak hajlanu nagy ur a ve-
zetőnket lefordította, hozzánk csak
pár szót szólt és azzal ott hagyott
bennünket.

Ezért lenne szükséges, hogy a
hazai bányászok szövetődjenek tes-
tvéreim új erőre jussanak, szabadabb
gondolkodásu és szabadabb ese-
lekvésűek legyenek bajtársakat
kapjanak, s ezért mondom, hogy
kétféle haszon lenne, ha a mi cer-
tifikátjeinket elfogadják otthon.

Lehetőség, sőt majdnem bizo-
nyos, hogy a véráldozat jogokat
hozzá az otthoni testvéreinknek,
de hiszen ha otthon lehetnénk, mi is
szívesen kiideleznék a szeretet ha-
záért és így minket is megillet a

lehetőség, hogy megélhessünk a
házainkban.

Kérem a bajtársakat, szóljanak
hozzá minél többben ehhez a mi
dolgunkhoz, mert ha valamit el
akarnak érni, job az előre megbe-
szélni.

Jó szerencsét!
McIntyre, Pa. 1916 márc. 26.
Bolyós Pál.

Ki tud Kesler Mihályról?

Felkértem azok a bányászok,
akik tudnak valamit az 1915. április
13-án, baleset folytán elhalt
Kesler Mihályról, az ö illetégségi
helyéről vagy rokonnairól, szíve-
kedjenek írni a charlestoni magy-
konznak. Kesler Mihály a Hous-
ton Coal Co.-nál dolgozott és mun-
kája közben érte a halálos szeren-
ceütlenség. Nagy szíveséget tesz
szegény meghalt bajtársunk hoz-
zatározásának, aki hirt ad, irjanak
az alábbi címre: Austro-Hun-
garian Vice-Consulate, Charleston,
W. Va.

A NAGY HATÁRIDŐ

Az anthracit bányászok egye-
sége még úgy látszik nagyon me-
szes van, mert a bányatársaságok
nem nagyon akarják teljesíteni a
munkások követelését, a kemény
szemesek pedig azt állítják (és
joggal) hogy azok mérsekelték
mértányosak és könnyen teljesít-
hetők a mai viszonyok mellett.

Abban mindenestre megegyez-
tek, hogy sztrájk sehol nem lesz
addig, amíg a tanácskozáskor foly-
nak, mert addig mindig a szerző-
dés békés megkötését lehetne re-
mélteni, ha pedig meg lesz a szerző-
dés, akkor az esetleges bírói elme-
lítésre, április elsejétől
számítódik.

A bányászok legfőbb követelése
a következők:
8 órai munkaidő.
A szervezet elismerése.
20 százalékos fizetésjavítás.
A kontraktorok mellőzése.

A legkeményebb azok közül a
szervezet elismerése lesz, mert
bár a fizetés javítását nem öröms-
adja meg, valószínű, hogy szíve-
sen adnak az egész kért husz szá-
zaleket, ha a szervezet elismerés-
nek a követelését elejtették a bá-
nyászok.

A kontraktorok mellőzése is na-
gyon fontos a bányászok nézve,
de ebben a kérdésben már a társá-
ságok is engedékenyebbek és álta-
lában van rá remény, hogy a szer-
ződést rövidesen megkötik béké-
sen.

Indiana bányászai most tartják
a tanácskozást. Ezenkívül
hogy milyen megállapodásokat
kíszenek a szervezet és a társá-
ságok közt fennálló szerződés érve-
lőben és úgy látszik, hogy rövid-
esen minden egyes pontban meg
egyeznek a tanácskozó felek.

Louisville, Ky. A bányatulaj-
donosok és bányászok kilidőlté-
jei eddig nem tudtak megállapo-
dásra jutni egymás közt és na-
gyok az ellentétek a két ajánlat
közül. Április negyediken ülnek új-
ra össze, hogy valamiféle határo-
zatot hozzanak és ha csak lehet,
kissé meg is új szerződést.

Peoria, Ill. A bányászok gyűlé-
sén elfogadták majdnem egyhan-
gulal a megkötött szerződéseket
és elhatározták, hogy nemcsak a
közös gyűlést tartanak majd a
társaságok megbízottjaival hogy a
kerületi szerződést megkötik.

Columbus, O. Nemcsak a társá-
goknak a bányászok és a kompi-
niák megbízott gyűlései, hogy meg-
beszéljék a különbségeket és
minthogy a bányászok általában,
a tulajdonosok majdnem mindig
meg vannak a szerződéssel ele-
gedve, valószínű, hogy a lokális
ügyeket is barátságosan intézik el
és megkötik majd a szerződést.

Kisap Pennsylvania bányatu-
lajdonosai és a bányászok delegá-
tusai összejártak Philadelphí-
ában, hogy szerződés szerint meg-
kötik ök is a új állapodást, úgy
látszik azonban, hogy nagyon
nagy differenciák vannak a s a

munkások által követelt 18 pont
teljesítéséből már tizenötöt elve-
tettek a társaságok.

A legkényesebb kérdést a kéré-
s és ellenvetés nélkül szokták
meg ezt a nehéz munkát, de hogy
idővel a kérést ömagaiknak kell
a rumokba betolítani.

Régebben, mikor legfeljebb egy
tonna kárk voltak, a bányászok
szó és ellenvetés nélkül szokták
meg ezt a nehéz munkát, de hogy
idővel a kérést ömagaiknak kell
a rumokba betolítani.

Minden áron el akarják azt is
érni, hogy ismerjék el végre a
szervezetet és csináljanak a vi-
dékbeli elcsod-shop rendszert,
vagyis csak a szervezethez tar-
tozó bányászok kaphassanak mun-
kát, amit szintén nem akarnak a
társaságok képviselői megadni.

A többi kerületet tárgyalási-
ról jövő héten írunk.

Gázrobbanás Vivianban

Végzetes szerencsétlenség
történt az east viviani bányá-
ban március 28-án, amikor a
munkások reggel a bányába be-
értek. Az éjszaka folyamán fel-
gyúlt gáz kirobbant és a robba-
nás oly nagy erejű volt, hogy
három embert azonnal megölt,
más huszonnyeg embert pedig
több-kévesebb végzetesen me-
sebesített. A halottak közt volt
egy tót-ajku magyar testvér is,
a sebesültek közt pedig, akik
közül másnap meghalt a welch
kórházban, egy román ajku
magyar honfitárs van.

A szomszédos bányában több
magyar testvértől dolgozik,
a kiknek szerencsére semmi ba-
juk nem történt, bár a két bá-
nya több helyen fut egymásba.

Bányász-sors

Nu Mine, Pa. Kish József érte-
sit bennünket arról a szerencse-
telenségről, ami egy magyar baj-
társunkat, Gordos Istvánt érte,
március hó 29-án. Gordos István
a riaszkadt a bóna és egyik kar-
ját eltörte, a derekát összezsúrt a
rázuhanó törmelék, úgy, hogy
még aznap kórházba kellett szállí-
títani.

Ki tud Kosetja Jánosról?

Felhívjuk Kosetja János ma-
gyar bányász, vagy a róla tudó-
kat, szíveskedjenek címét a char-
lestoni konzulátusnál sürgősen be-
jelenteni, mivel a Pond Creek,
Ky.-ban baleset folytán elhalt
Kosetja János örököseire vonatko-
lag kívánunk tőle felvilágosítást
kérni. Cím: Austro-Hungarian
Vice-Consulate, Charleston, W.
Va.

MAGYAR BANYÁSZLAP

HUNGARIAN MINERS' JOURNAL

214 East 13th Street, New York

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban The Only Hungarian Miners Journal in the United States

Szerkesztő HIMLER MARTON

Editor MARTIN HIMLER

Előfizetési ár:
Egyesült Államokban egy évre \$1.00
Külföldre \$1.50

Subscription Rates:
In the United States \$1.00
Abroad \$1.50

Megjelenik minden csütörtökön Published Every Thursday

Kiadja: a Magyar Bányászlap Kiadóvállalat, R. T.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról bányászoknak.
The Hungarian Miners Organ is Written for Miners, of Miners, by Miners.

Entered as Second Class Matter at the Post Office at New York, N. Y.
Under the Act of March 3, 1879.

BÁNYATELEPEK HIREI

WILBUR, PA. Ezen a helyen meglehetősen meg a munka — mint Kis Mihály bátyjának — munkát tudatja — a hat napot állandóan kidolgozzák hetenként. A bánya egyenes a szén magassága 5 suktól 6 és fél suktig változik. Mitán gaz nines a bányában szabad karbájd lámpával dolgoznak. Helyenként víz is akad, de azért megfizetnek, ha előbb nem pumpázzák ki. Lejárók nines. A szénat a középén kell digdolni, melyért tonnaszáma 58 centet fizetnek. Az alj-szenet külön kell ladolni. Szerencsétlenség ritkán fordul elő és a munkásokkal elég jól bántanak. Az élet sem drágább, mint a többi helyeken.

Mitán nines tulsok ember és új munkásokat gyakran vesznek fel. Kis Mihály testvér ajánlja ezt a telepet a magyar bányászoknak. A bánya másfél mérföldre van csak a "hooversville"-i állomástól.

AMHERST, O. Gulyás János testvér tudatja velünk, hogy az itteni köbnyában elég jól meg a munka és munkásokat állandóan vesznek fel. A fizetés 18 centtől 26 centig óránkint. Az élelmiszerek ritkán fordul elő és a munkásokkal elég jól bántanak. Az élet sem drágább, mint a többi helyeken.

EILEEN, W. VA. Klujber József bátyjáról híradása szerint itt igen jól meg a munka és a vasárnap kivételével az egész hetet kidolgozzák. A szén 6 suktól 10 col magas, de a bottom szén felett van még egy suktól vastag "candl" szén, amelyet külön kell ladolni. A szénat a középén kell digdolni, melyért tonnaszáma 52½ centet fizetnek, míg a candl szénért ugyanezért káronként 85 centet. A bányában víz nines. Sand rok top van. Posztot nem használnak. A napi kereset 4—5 dollár között váltakozik. Az élelmiszerek ára nem tulságos nagy és a házért roomonként 2 dollárt kell fizetni. A munkásokkal maradtatosan bántanak s mitán állandóan vesznek fel munkásokat, Klujber testvér ajánlja ezt a helyet a magyar bányászoknak.

NEW COMER, PA. Mint értesülünk egy bátyárunktól, itt elég jól meg a munka és a hat hétköznapi napot mindig keresztül dolgozzák. A bánya szlopos és a szén magassága 7—8 suktól között váltakozik. Kevés víz van a bányában, ugyancsak a szénat a középén kell digdolni, melyért kár-száma, vegyes mérséssel 63 centet fizetnek, roomokban pedig ugyanezért káronként 69—74 centet. Szerencsétlenség ritkán fordul elő és a munkásokkal (különösen az oroszokkal) elég jól bántanak. Az élelmiszerek ára közepes és 4 roomos ház 7 dollárba kerül. A hír beküldője nem ajánlja ezt a helyet a magyarságnak, mert sok rossz pláz is van és az új munkások rendszeren azt kapják.

LADFORD, ILL. Mint egyik ottani bátyárunk tudatja velünk, jelenleg a telepen nem valami jók a munkaviszonyok. Egy héten legfeljebb ha 5 napot dolgoznak, többnyire azonban csak 4 munkanap van. A bánya egésze és a szén magassága 4 1/4 lábtól egész 8 lábáig terjed. Gáz nines a bányában, mért is szabad karbájd lámpát használnak. Némely helyen akad egy kis víz, ugyancsak a járók is, melyért azonban megfizetnek. A szénat a középén kell digdolni, melyért tonnaszáma, vegyes mérséssel 42—46 centet fizetnek. Szerencsétlenség csak igen ritkán fordul elő és a munkásokkal meglehetősen bántanak. Az élelmiszerek és a lakás elég drágák. Mitán jelenleg új embereket nem vesznek fel, a hír beküldője nem ajánlja ezt a pláz a magyar bátyásainak.

HIGHCOAL, W. VA. Egy ottani bátyárunk értesítése szerint, ugye ezen a helyen, mint a környékén általában nem igen jól meg a munka, amennyiben csak két-három napot dolgoznak és akik munkakeressé vágtak vetődnek arra, néha hetekig is várnak, amíg pláz kapnak. Magyar bátyások ne menjenek mostanában Oklahamába munka után. Ha a viszonyok javulnak, Gratzer bátyár tudatni fogja azt a Magyar Bányászlap olvasóival.

SEANOR, PA. Papp Ferenc testvér tudatja velünk, hogy ott most meglehetősen meg a munka, mert a windberi telepen hetenként 5—6 napot dolgoznak. A bánya szlopos és a szén magassága átlagban 3 és fél sukt. Víz igen kevés helyen fordul elő, gáz pedig egyáltalán nines, mért is nyitott karbájd lámpával dolgoznak. Lejárók van, de kevés helyen és a vastagsága csak két-három inos. Masina vágja a szénat. Vegyes mérséssel tonnánként 42 centet fizetnek, míg pikk munka után 52 centet. Szerencsétlenség ritkán fordul elő és a munkásokkal elég jól bántanak. A lakás és az élelmiszer árak mérsékelt. Papp Ferenc bátyár ajánlja ezt a pláz a magyar testvéreknek.

TOMKINS COVE, N. Y. Mint értesülünk a "Tomkins Cove"-i köbnyában teljes erővel megindult a munka és 15—20 jó magyar munkás részére volna állandó foglalkozás. Fizetés 2 dollár és 2 dollár és 10 cent tíz órai munkaidő mellett. A telepen magyar főmunkás van, ki igen jól bántott dolgozó honfitársaival. Akik bővebb felvilágosítást óhajtának, írjanak az alábbi címre: Wargó György, Box 66, Tomkins Cove, N. Y.

Igen tisztelt megrendelőinkhez! Mivel nap-nap után oly tömegesen érkeznek be hozsán a megrendelések, az Egyesült Államok minden részéből, képtelenség azt — valamennyit — a beérkezés napján elintézni, így egy vagy két napnál tovább egy megrendelő elintézése sem később.

ŐRÖMHIR
az amerikai és kanadai magyarságnak
MAGYAR MAGKERESKEDEK
AMERIKÁBAN.
Idáig olyat volt képtelen vetni a mielyt kapott, de most már módjában áll minden magyarnak, kinek szüksége van bármilyen vetőmagra, hogy magyar magkereskedővel szerződésbe lépjen, hogy a legjobb, mivel magkereskedésünkben EUROPAÓL importált, MAUTHNER ÖDÖN-féle gazdasági, konyhakerti és virágmagokat kaphat, tehát ha akarja, hogy kitűnő minőségű és szép virágú legyenek, magkereskedésünk-ből szerezze be vetőmagjait. Kérjen árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küldünk meg bármelyik bérhöz. Cim:

Vass és Szabó
Amerikai Magyar Magkereskedése
2759 EAST 92. STREET
CLEVELAND, O.

FOOTDALE, PA. Bacsó Mihály, magyar bátyjáról írja, hogy a munka ott jól meg, mindennap dolgoznak. A bánya egy részében szalethől lőnek és ott a szén tonnáért 63 centet adnak, s errelel gáz nines, nyitott lámpát használnak. A bánya többi részében masina után 42 centet fizetnek a szén tonnáért, de amelyik plázban nagyon sok víz van, ott masina után is megadják a 63 centet. Víz majdese nem minden plázban van, s igaz ugyan, hogy villany-pumpa szívja kifelé, de ha egy-egy perere megáll véletlenül, akkor csakhamar lábszárig vízben áll a bányász. A tető nem jó, a bányász maga timbere és bár ké-sőbb a kompánia emberei is siritik, a szakadás mégis gyakori, ugye hogy néha egész hetekig is beomlanak. A lakás nem drága, az élelem sem, mert két város is közelében fekszik a telepen. Embert vesznek fel mindig, de a magyarok nem soká maradnak, inkább polyák és talian a telep lakossága.

SAIDDEES. Habbi János bátyárunk értesítése szerint itt most meglehetősen jól meg a munka, mert idáig még minden héten kidolgozták a hat napot. A szén magassága 3—4 sukt között váltakozik. Helyenként előfordul egy kis víz, de gáz egyáltalán nines a bányában, mért is szabad karbájd lámpával dolgoznak. Lejárók nines. A szénat a középén kell digdolni, melyért tonnaszáma, vegyes mérséssel 65 centet fizetnek. Bal-est ritkán fordul elő és az embe-ekkel elég jól bántanak. Company stór nines ugyan a telepen, de vannak farmer stórok, melyek még olcsóbbak, mintha nagy üzletekben kellene az élelmi szereket bevásárolni. A hír beküldője ajánlja e helyet a magyar bányászoknak.

HENRIETTE, OKLA. Gratzer Miklós testvér híradása szerint a munka arrafelé gyengén megy most. Hetenként 2—3, legfeljebb ha négy napot dolgoznak és akik munkakeressé vágtak vetődnek arra, néha hetekig is várnak, amíg pláz kapnak. Magyar bátyások ne menjenek mostanában Oklahamába munka után. Ha a viszonyok javulnak, Gratzer bátyár tudatni fogja azt a Magyar Bányászlap olvasóival.

SEANOR, PA. Papp Ferenc testvér tudatja velünk, hogy ott most meglehetősen meg a munka, mert a windberi telepen hetenként 5—6 napot dolgoznak. A bánya szlopos és a szén magassága átlagban 3 és fél sukt. Víz igen kevés helyen fordul elő, gáz pedig egyáltalán nines, mért is nyitott karbájd lámpával dolgoznak. Lejárók van, de kevés helyen és a vastagsága csak két-három inos. Masina vágja a szénat. Vegyes mérséssel tonnánként 42 centet fizetnek, míg pikk munka után 52 centet. Szerencsétlenség ritkán fordul elő és a munkásokkal elég jól bántanak. A lakás és az élelmiszer árak mérsékelt. Papp Ferenc bátyár ajánlja ezt a pláz a magyar testvéreknek.

Igen tisztelt megrendelőinkhez! Mivel nap-nap után oly tömegesen érkeznek be hozsán a megrendelések, az Egyesült Államok minden részéből, képtelenség azt — valamennyit — a beérkezés napján elintézni, így egy vagy két napnál tovább egy megrendelő elintézése sem később.

ŐRÖMHIR
az amerikai és kanadai magyarságnak
MAGYAR MAGKERESKEDEK
AMERIKÁBAN.
Idáig olyat volt képtelen vetni a mielyt kapott, de most már módjában áll minden magyarnak, kinek szüksége van bármilyen vetőmagra, hogy magyar magkereskedővel szerződésbe lépjen, hogy a legjobb, mivel magkereskedésünkben EUROPAÓL importált, MAUTHNER ÖDÖN-féle gazdasági, konyhakerti és virágmagokat kaphat, tehát ha akarja, hogy kitűnő minőségű és szép virágú legyenek, magkereskedésünk-ből szerezze be vetőmagjait. Kérjen árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küldünk meg bármelyik bérhöz. Cim:

Vass és Szabó
Amerikai Magyar Magkereskedése
2759 EAST 92. STREET
CLEVELAND, O.

FOOTDALE, PA. Bacsó Mihály, magyar bátyjáról írja, hogy a munka ott jól meg, mindennap dolgoznak. A bánya egy részében szalethől lőnek és ott a szén tonnáért 63 centet adnak, s errelel gáz nines, nyitott lámpát használnak. A bánya többi részében masina után 42 centet fizetnek a szén tonnáért, de amelyik plázban nagyon sok víz van, ott masina után is megadják a 63 centet. Víz majdese nem minden plázban van, s igaz ugyan, hogy villany-pumpa szívja kifelé, de ha egy-egy perere megáll véletlenül, akkor csakhamar lábszárig vízben áll a bányász. A tető nem jó, a bányász maga timbere és bár ké-sőbb a kompánia emberei is siritik, a szakadás mégis gyakori, ugye hogy néha egész hetekig is beomlanak. A lakás nem drága, az élelem sem, mert két város is közelében fekszik a telepen. Embert vesznek fel mindig, de a magyarok nem soká maradnak, inkább polyák és talian a telep lakossága.

NÉMETH JÁNOS

ezentul minden egyes pénzküldeményről nemcsak

Postai feladóvevényt

hanem egyidejűleg

a címzett által saját kezűleg aláírt

HIVATALOS ELISMERVÉNYT

is küldi megbízónak.

100 korona \$13

Megbízásait küldje erre a címre:

NÉMETH JÁNOS

volt császári és királyi ügynök

896 BROADWAY, NEW YORK

FIOKIRODAK:

1597 Second Ave. 1561 Germantown Avenue

83. utca sarkán PHILADELPHIA, PA.

227 Tent Avenue 150 Second St., Passaic, N. J.

23. utcai Ferry közelében 1416 S. Broadway, St. Louis, Mo

Security Trust Company

1145 Market Street

Wheeling, W. Va.

ALAPTŐKE ÉS FELESLEG \$500,000.00

Pénzt küldünk az óházába a legelőszőbb napi

árfolyam szerint, teljes felelősség mellett.

Mielőtt pénzt küldene haza, kérjen tőlünk

árjegyzéket.

TAKARÉK BETÉTEKRE 4% KAMATOT FIZETÜNK,

PÉNZT VISSZA FIZETÜNK FELMONDÁS NÉLKÜL.

Leveleit címezze magyarul erre a címre:

SECURITY TRUST COMPANY

1145 Market Street, Wheeling, W. Va.

Calumet és az egész Michi-

gan állam északi részében

Rácz József testvér Kearsarge,

Mich képviseli lapunkat.

Fel van jogosítva előfizet-

sek felvételére.

Papp Ferencné

Egyleti niszló, sapka,

arany- és szalag jel-

vény, vállszalag és

egyleti kalap készítő.

Mrs. FRANK PAPP

332 East 18th Street

NEW YORK.

(1. és 2. ága-k közt)

Magyar egyletek bi-

sallomnál fordulhat-

nak hozzám. — Min-

tákat szívesen küldök

Ezer koronan felüli küldeményeknél

KEDVEZMANYES ÁR — RÉSZLETES ÁRJEGY.

ZÁKERT ÍRJANAK.

The First National Bank

FIFTH AVE. és WOOD STREET SARKÁN. P. O. BOX 1233

PITTSBURGH, PA.

Saját épületünk

Alapított 1852-ben.

Alapfőke és feleleg: \$5,000,000.00

100 koronát \$13.00

küld most az ó-hazába

teljes felelősség mellett

EZER KORONAN FELÜLI KÜLDEMÉNYEKNEK

KEDVEZMANYES ÁR — RÉSZLETES ÁRJEGY.

ZÁKERT ÍRJANAK.

The First National Bank

FIFTH AVE. és WOOD STREET SARKÁN. P. O. BOX 1233

PITTSBURGH, PA.

Saját épületünk

Alapított 1852-ben.

Alapfőke és feleleg: \$5,000,000.00

100 koronát \$13.00

küld most az ó-hazába

teljes felelősség mellett

EZER KORONAN FELÜLI KÜLDEMÉNYEKNEK

KEDVEZMANYES ÁR — RÉSZLETES ÁRJEGY.

ZÁKERT ÍRJANAK.

The First National Bank

FIFTH AVE. és WOOD STREET SARKÁN. P. O. BOX 1233

PITTSBURGH, PA.

Saját épületünk

Alapított 1852-ben.

Alapfőke és feleleg: \$5,000,000.00

2 Regény az amerikai magyar bányászvilágból 2

A BANYÁSZ LÁNYA

A Magyar Bányászlap
- EGY OREG BÁ -

XII.

Meddig feküdt ott eszméletlenül Rózi, annak a lélekfufár asszonynak a házában, fent a második emeleti elegáns kis szobában, maga sem tudta, mikor felébredt. Setét volt a szobában, órák mulhattak el azóta, hogy rémületében eljárt a szegény leány.

A zene hangjaira ébredt fel. Mozdulni is alig mert, lassan feltápáskodott és az ajtóhoz ment. Újra megpróbálta kinyitni az ajtót, de újra csukva találta. Tiszta szerencse volt, hogy még az se jutott az eszébe, hogy meggyújtja a villamos lámpákat, hiszen ha meglátta volna önmagát a tükörben, még jobban megijedt volna a saját szégyesített arcától.

Odalent a földszinten vagy az első emeleten vig muzsika járt, lányok és férfiak éneke, kacagása hallatszott. Ha eddig nem lett volna vele tisztában, hogy hol van, most tudhatta. Rémületében lassan odament most ismét az ablakhoz, kinyitotta azt és belebámult a sötét éjszakába.

Tudta, hogy a második emeleten van. Az elég magas arra, hogy öngyilkosságot kövessen el. Holtra zuzza magát, ha leugrik.

Egy pillanatra megboradt az öngyilkosság gondolatától, eszébe jutott, hogy a vallás tanítása szerint az bűn. Eszébe jutott, hogy még alig élt, alig élvezett valamit ebből a világból és mily kár azt így fiatalon itt hagyni, de amikor arra gondolt, hogy mi várhat rá, ha ott marad a szobában, újra csak arra szánta magát, hogy inkább öngyilkosságot követ el, sem hogy "fehér rabszolga" legyen valami leánykeskedő aljas kezében.

Kicsordult a könny a szeméből, egész testét rázta a hideg a haláltól való félelemben, letérdelt az ablak előtt és elmondta a Miatyánkot.

...és ne vigy minket a kísértetbe, de szabadság a gonoszról, rebegte, a mikor megfordult a kulcs a szoba ajtajának zárjában és hirtelen, nesztelen belépett valaki.

Rózi felugrott a térdelő helyzetéből. A villamos lámpák ebben a percben kigyulladtak a szobában s az ajtó ismét becsapódott a belépő alak után. Rózi ekkor már se nem látott, se nem hallott, csak annyit tudott, hogy egy férfi az, aki bejött. Felugrott az ablak párkányára és egy másodperc s már lent terült volna el az udvar kövezetén holtan, ha az a férfi, aki odalent látatlanban megvette az ártatlan falusi kis lányt a lélekfufárnétól, oda nem ugrott volna és vissza nem tartja az öngyilkosságtól erőszakkal.

Hátulról kapta el a férfi Rózit és visszarántotta a szobába. Rózi ellentállt, mert minden áron öngyilkos akart lenni. A civakodás közben mindketten elestek.

Baj van? — kiáltott be a folyosóról a vén asszony.

— Dehogy is, — kiáltott vissza a férfi csak menjen le, mindjárt végzek én vele. Valamennyi kiabál és erőlködik egy kicsit, de aztán beletörődik a sorsába.

Hallani lehetett, amint az öreg asszony megyen le az emeletről.

Rózi ebben a pillanatban egy kétségbeesett erőfeszítéssel lerázta magáról az öt erősen tartó férfit, felugrott és a következő pillanatban szemben álltak egymással.

— Ha, ha, ha, Rózi — kiáltott fel az ittas férfi.

— Szentséges atya Isten, maga az, Deli Pista, a tolmács... a hajóról... sikoltott rémülten Rózi. — Segítség, segítség.

A sors, amelynek oly kiszámíthatatlannak az utjai, tényleg a Deli Pista karjai közé dobta a szegény, ártatlan bányászleányt a nagy világűrbe.

Az a fiatal ember, aki Rózinak olyan szívesen felajánlotta a szolgálatait az utcán, a lélekfufár szöveket egy felhajtóval volt. Olyan, aki a vasúti állomásokon, hajók megérkezésénél, helyszérő intézetek körül állokkodik áldozatokra. S ide hozta szegény Rózit, a legelvetemedettebb lélekfufárnok egyikének házába, ahol napról napra tettek tönkre szegény, szerencsétlen lányokat, akik közül egy sem lépte up át annak a háznak a küszöbét, hogy sejtette volna, hogy hová lép be. Amint Rózi se sejtette, hiszen azt hitte, hogy Mr. Smith házába ért.

Az öreg asszony, a lelketlen boszorkány, egyszerűen ott hagyta Rózit abban

a szobában, amelybe felvezette. Tudta, hogy erőlködni fog a lány, hogy kinyissa az ajtót, tudta, hogy rémületében és elgyengülésében el fog ájulni, tudta, hogy majd valamikor éjjel tájban magához tér s tudta azt is, hogy addig akad majd olyan vendég, aki nagy jó kedvében tér be az ő házába mulatni s aki szívesen megfizet azért, hogy egy ártatlan vidéki kis lányt juttat a kezére.

A véletlen úgy hozta magával, hogy éppen Deli Pista, az a gazember, aki a hajón tolmács volt és aki Rózit már ott erőnek erejével a karmába akarta kaparítani, volt az a mulatós vendég.

Deli Pistát, mint emlékeztetünk, nem jelentette fel a hajó kapitánya a new yorki rendőrségnek, hanem hagyta szabadni. Egy-

szereken kilökte a hajójáról, hogy az parot tért.

A jó családból való, uri fiú, aki gyermekkor óta csak a rossza hajlott s hiába küldte az apja a legjobb nevelő intézetekbe, nem sokat törődött azzal, hogy elvesztette a fiunei hajón a tolmácsi állását. Ugy se szívesen volt már ott. Neki vágtott New Yorknak és pedig azzal a feltett szándékkal, hogy most már teljesen és tökéletesen leter a tisztesség útjáról. Erre pedig nagyon alkalmas talaj New York.

A magyarok kívül angolul, olaszul, németül és franciául beszélt a fiú, hát könnyen tudott összeköttetéseket szerezni a new yorki gazemberek között, akiknek a világba talán a legnagyobb nemzetközi szer-

vezet. Magyar betörőkkel, olasz utonállókcal, német orgazdákcal és zsidó leánykeskedőkkel volt csakhamar összeköttetésben a gazember.

A vén "kövér Szál" híres volt az egész new yorki gazember világban arról, hogy ő tartja a legügyesebb fiukat ártatlan vidéki lánykák kérékerítésére. Ennek a boszorkánynak árgense volt az a fiú is, ki Rózit megszolgáltotta, félvezette és a "kövér Szál" néni kezére játszotta.

Deli Pista aznap nagy pénzhez jutott. Egy magyar betörő bandát ő irányított valamely szerencsétlen vidéki magyarra, akiről megtudta véletlenül, hogy élete egész megtakarított pénzét, kétezer dollárt magával hozott Pittsburghból New Yorkba és a 3-ik

Avenuen szállt meg egy olasz... a fiúban. Pista módját ejtette, hogy a magyar szobájával szomszéd szobát a betörő banda két ifjú tagja bérlel ki, ugyanezen emeleten egy másik szobát egy harmadik betörő s ezek aztán késő éjjel, amikor már mindenki aludt a kis szállodában, álkulcsal kinyitották a vidéki magyar szobáját, kloroformot szagoltattak vele álomba, amittől természetesen teljesen elkábult s ekkor ki rabolták. Reggel szépen elment a három bandita a magyar munkás kétezer dollárjával és Deli Pista megkapta a maga negyedrészét, noha ő elég óvatoss volt és nem vett részt a rablásban, csak ő rendezte azt a távolból.

Pénze volt hát bőven, amikor a következő éjjel odaérkezett a "kövér Szál" rossz hírű házához.

Pezsgőt rendelt mindjárt a lányoknak, finom cigarettákat, mulatott mindenki az egész házban.

Mutatni akarta a vén boszorkánynak, hogy neki van pénze és vele érdemes volna akár feles ültetbe is menni. Amikor elköltött már egy csomó pénzt, akkor elő is állt az öreg asszonynak azzal, hogy szeretne részt venni az ő üzletében. Olyan ártatlan lányt semki sem tudna lényen csalni, mint ő.

— Van én nekem most elég fiam, akik szerte kóborolnak New York utcáin és csak úgy hajtkák ide az ártatlan báránykákat, mint a pásztorkor, — nevetett a vén banya.

— Igazán, — kérdezte Deli Pista.

— Meghíszem azt, — folytatta Szál néni. — Most is van odafent a második emeleti hátsó szobában egy angyal. He, he, he. Olyant még te se láttál fiam, nem bizony.

— Hát majd megnézem, — vágott közbe Pista.

— Itt van a kulcs a szobához, ahová becsuktam, amikor ide terelte a lányt a Bárony Náci, mikor a lány a Pennsylvániai állomásról eljött és keresett valakit. A régi mese. Fogalma se volt, hogy hol van az a ház, ahová menni akart és ide jutott. He, he, he.

— Ne beszéljen annyit, néni, hanem adja ide azt a kulcsot, — szölt Pista türelmetlenül. — Majd meglátjuk, olyan angyal-e az a vidéki lány.

— Azt a kulcsot fiam ma éjszakára száz dollárért kaphatod meg, olcsóbban nem, — volt az asszony válasza. — Vannak nekem jó kosztümerjeim ilyen csemegékre, he, he, he.

Deli Pista minden áron összeköttetésbe akart jutni ezzel a poklok mélyére való asszonnyal s mutatni akarta neki, hogy mi csoda legyen, hát nem bánta azt se, ha száz dollárt kell kidobnia. Hadd menjen az a pénz, úgy is más kereste. Valami szegény, becsületes magyar munkás a bányában, vagy a gyárban.

Felfizette a gazember a száz dollárt és felment az asszonnyal ahhoz a szobához, a melyben Rózi volt bezárva.

Aztán holnap délelőttig ne alkalmazkodjék itt senki, — volt Deli Pista utolsó szava a vén asszonnyhoz, mielőtt belépett a szobába, de az asszony várt egy kicsit, hogy hallja, nincs-e baj odabent a lánnyal. Tapasztalatból tudta, hogy némelyik elkéseredett lány, látva, hogy hová jutott és mi sors vár rá, képes mindenre, csak hogy megmentsen a becsületét.

Mikor aztán Deli Pista nagy betykén kiküldtette, hogy elmehe, semmi baj, majd elvégezi a lánnyal ő a maga dolgát, a vén asszony lement s oda le ugyan hang nem juthatott akkor éjjel a második emeletről, mert a lányok mind részegek voltak már a Pista pezsgőjétől és olyan nagy volt a lármája, vírság, hogy a maguk szavát is alig hallhatták.

Szegény Rózi hangja se juthatott le, de úgy is hiába jutott volna oda. Nem sejtett volna senki a segítségére. Még azok a lányok se, akik maguk is így jártak valamikor. Azoknak a szíve se esett volna meg az ő sorsán. Ha ők is így jártak, hát járjon így más is.

Rózi hát ott állt egyedül, elhagyatva, kétségbeesetten abban a rettenetes házban, annak egy emeleti hátsó szobájában Deli Pistával szemben. Azzal az emberrel, akit legjobban félt ezen a világon, akire gondolni se szeretett, mióta ott a hajón az az irizáló jelenet lejtásdótt köztük. (Folytatás következik.)

HARMINCÖT ESZTENDŐ

Harmincöt évvel ezelőtt a hazai bányában a szent Ásta Németh János, az elhunyt bányász, egy new yorki felhőkötő palotájának hatalmas helyiségében ünnepele öt százal több alkalmazottja és a magyar sajtó képviselői, mint Amerika legnagyobb pénzügyi vezetője.

Az ünnepség abból az alkalomból történt, hogy a Németh János bankcég hatalmas, gyönyörű új helyiségbe költözött, mert a régi helyen nem fért el a folyton szaporodó hivatalnoksereg.

mes egyszerűségével vette az ünneplést. Meghatottan köszönte meg az embereknek hűségét és munkásságát és azzal hátrította el magáról a ráhalmozott dícséretet, hogy a sikerek nem őt illetik meg, hanem azt a derék munkástörő, amely segített a szobában.

Elmondta, hogy Schenk Károly vezetésével az elűk, a Németh cég alkalmazottjai tették neki lehetővé, hogy ezt a hatalmas üzlet felépítse és megingatatlanság sziklaszilárd alagra helyezze, és a becsületes üzletvezetés

sorban és bejelentette, hogy ezrészonykor az évi fizetésük egy tízed részét, (tehát több mint egy havi fizetésüket) kapják ajándékképpen hűségük munkájuk elismeréséül.

A magyar és német sajtó képviselői üdvözölték még ezután Némethet, aki elsőrangú tényezővé vált az amerikai magyarság életének s akit a németajku pénzügyi vezetőnek is tekintettek, mint a magyar üzletfelet.

Később a lapok képviselői a fel-sővárosi és tizedik avennei üzlet-

Németh János bankházának tisztviselői kara a központi irodában.

Mikor a helyiség közepén összegyűlekezett a Németh ház minden embere, Schenk Károly, a cég üzletvezetője üdvözölte a főnököt, s átadta a szót a cég régi elnöke, a Németh János bank elnöke, Dr. Schultz, Kuezkovsky és ifj. Németh János uraknak, akik egy-egy másuttan adtak kifejezést meg-hatottságuknak, ragaszkodásuknak és az alkalmazottak hűségének.

Németh János, a munkások mellett is csak munkatársai után a Németh János emberei kalandatlan szorgalmával érhetek el odáig, ahol a cég most van.

Schenk Károly, a Németh János bank üzletvezetője vette át a szót ezután. S akik ismerik Schenk Károlyt, akik tudják róla, hogy milyen vasmunkával építette fel a legnagyobb magyar pénzügyi céget, azokat nem lepte meg egy cseppet sem, hogy ő szintén munkatársaira gondolt első

fiókok megtekintésére indultak, s végül Németh Jánosnak voltak szívesen látott vendégei, egy barátságos vacsorán.

Az újságok tanúi voltak a Németh János bankcég növekedésének, tanúi voltak a két vezető szép és kiemelkedő munkájának és a lapok képviselői nem fukarkodtak az elismerés szavaival, mikor alkalmuk volt ezeket az embereket ünnepelni.

Pénzküldés Magyarorszába.

A háború nagy nyomort okoz és a pénz szükséges. — Mi haza-küldjük pénzt az Ön hozzátartozói részére az alábbi bankok bármelyikéhez:

NÉMET NEMZETI BANK ..... BERLIN
CS. és KIR. HITELBANK ..... BÉCS
Magyar Leánykötő és Pénzügyi Bank ..... BUDAPEST
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK ..... SÓFON
CSH LESZÁMOLÓ BANK ..... PRAGA
és más bankok által a legtöbb magyar városban.

Quarter Savings Bank

KULFÖLDI OSZTÁLYA
MARKET AND 16th STREET, WHEELING, W. VA.

MORRIS FORST CO.-nál kapja a LEGJOBB ITALOKAT
Amerikában
Cor. Smithfield and Second Ave.
PITTSBURGH, PA.

CALUMET STATE BANK

CALUMET, MICH.

Tőke, tartalék és haszon: \$170.000

BETÉTEKRE RENDES KAMATOT FIZETÜNK
KULFÖLDI OSZTÁLYUNK MÉRLETES ARBAN KÖLÖD PÉNZT
Kérjük a magyarok pártfogását

MAGYAR BANYAPLÉZEK MESÉI

NAGYSÁGOS UR A MAJNÁBAN

A TEKINTETES UR NEM ERESZTI BE A NAGYSÁGOS URAT A MELTSÓGOS URHOZ.

Egy hét mult már el azóta, hogy a nagyságos ur komolyan feltette magában, hogy megyen vissza valahová Pennsylvániába, vagy Virginiába az ő bányász testvérei közé. Egy hét nagy idő, az alatt New Yorkból San Franciscóba is el lehet jutni, sőt béke idején Európába is, de a nagyságos ur egy hét alatt is mindössze a Fehér Kertből a Battery Plézs jutott. Igaz, hogy ez a Battery Plézs New Yorkban a világ vége. Ez a város déli csücske, a mely belenyúl a tengerbe. A túlsó oldalon már Európa van, az igaz, hogy közbe esik az egész Óceán. A Fehér Kert és e közé a Battery Plézs közé ellenben csak negyven utca esik a legegyszerűsebben az egyik naplópórtól a másik naplópórtáig a hírhedt Boveryn keresztlét vezet. Az egész Amerikából New Yorkba seregő hókók, bomok és egyéb céges aranyfiak, szállóját, a tengerparton álló szállóját, amelyekben a legfinomabb szoba se kerül többet egy éjszakán egy kvódernél, de egy ágyat egy nicklért is kapni.

Ezen az uton vonult le a nagyságos ur is magyar negyed közzel közepén fekvő Fehér Kertből a város végére, a Battery Plézsre. Közbe perre tartott egy pár állomást. New York híres város. Jó ott még az ágról szakadt szegény hobónak is, a nagyságos ur pedig most nem vehette sértésnek, ha valaki hobónak nézte volna. Egy-két kvóder nagyon hamar kap a letört alak abban a nagy városban békítől is, aztán ha már egyszer van mivel bemenni a szállóba inni, akkor van enni is, mert New Yorkban nagyban járja ám a potya eledel minden szállóban, a tri lúcs. Kapott a nagyságos ott is a magyar fertályban annyi nemzeti kölcsönt, hogy bátran neki vágthatott volna már az utolsó valami teher vonat őrös kocsiájában a Pennsylvániába vivő nagy utnak, de nem merte ezt megkockáztatni. Hátha megnit valami átkozott muniócsó vonatra jutna véletlenül. Most már a legelső magyar fiúskál is tudná kimenteni a bajból, hogy megnit valami platon títre a fejét, egészen eltekintve attól, hogy a legelső és legutolsó magyar fiúskális őrös azaz kezdené a védelmet, hogy "mennyit tud előre fizetni Míster?" és miután ő egy áru gaddem pennyt se tudna kivívni, hát a védelem már meg is szűnne, melélt elkezdeddött volna. Így hát arra határozta magát a nagyságos ur, hogy egyelőre szép csendesen elszigetelje azt a kis pénzt, amit new yorki tisztelői adtak neki az ottani magyar negyed szálójában, amikor megtudták, hogy ő a híres nagyságos ur, aztán utána néz, hogy legyen annyi pénze, amennyivel megválthatja a vasúti jegyet Pennsylvániába és becsülettel elérkezik valamelyik bányapléze és megnit a bányában dolgozók.

A Battery Plézsre indult el, mert ott van valahol az osztrák-magyar főkonzulátus és ott van az az amerikai iroda is, amelyik a hirdetések szerint ingyen közveit munkát.

Soká tartott perze, míg ezt a kis utat megtette a nagyságos ur, mert sok szalón esett közbe, de végre mégis csak elérkezett arra a nagy térségre ott a viz partján.

Kikereste a házszámot, hogy hol is van a főkonzulátus, aztán bement a rengeteg nagy épületbe. Rongyos volt perze csunya, egy hete nem hált ágyban, csak szalónok székein, padján. Az ingálérja nem volt éppen tulságosan piszkos, mert tudva azt, hogy a méltóságos főkonzulhoz szándékozik menni, kimosta egy szalón vízvezetékénél, de kikeményíteni, meg kivásalni perze nem tudta. Szóval nem nézett kiugy, mint Piros Pista a lakodalmán. Hogy az ábrázolja se volt valami nagyon simára betrétvá, elképzelheti az olvasó.

Abban a felhőkarcoló magasságú nagy házban, ahol a méltóságos new yorki főkonzul ur székel, felvonó gép, elevátor vizzsi fel az embereket a hivatalokba. A lépcső az ilyen házban talán csak arra való, hogy a portereknek is legyen kenyerük és tisztogassák a lépcsőket, noha nem használja azokat senki.

— Hungérien Konzult General, — kiáltott a nagyságos ur büszkén, hogy odaért az elevátor első és be akart szállni, mert hogy volt még benne hely.

— Next kár, — kiáltott vissza a szerezsen gyerek, aki az elevátor hajtja, becsapta a rácsos ajtót a nagyságos ur orra előtt

és felszaladt a géppel a magasba, lent hagyva a báludó nagyságos urat.

A next kárral szakasztott így járt a nagyságos ur, az aztán következő színttel színtet.

— Ezek a kutyapofájú szerencsés fiúk csufot üznek belőlem és nem akarnak felvinni engem, mert nincs kivásalva a nadrágom és kisájnolva a cipőm, — gondolta most magában a nagyságos ur és neki vágott gyalogszerrel a lépcsőnek. Valahol a hetedik vagy nyolcadik emeleten van a méltóságos főkonzul ur hivatala, de oda se neki. Az olasz határon még magasabbak az Alpesek. Hátha huszártiszt volna még mindig a nagyságos ur és oda kellene felkapaszkodnia gyalogszerrel, a lovát a hegy aljában hagyva.

Valahogyan felérkezett arra az emeletre, ahol a méltóságos főkonzulátus van. Nem volt ugyan kirva az ajtóra, hogy "itt magyarul beszélnek", hanem azért bátran vágta ki a nagyságos ur, belépve a hivatal-

ba, hogy "szerencsés jó reggelt kívánok, éljen a hazai dicséretesség a Jézus Krisztus". Egy hivatalnok, akinek a képerőlt azt követelte a nagyságos ur, hogy még mindig várja a Messiást, nem felelt az, hogy "mindörökké, ámen", hanem felkelt, odaállt a nagyságos ur elé és megkérdezte tőle, hogy mi tetszik, kérem.

Szóval olyan finoman beszélt, hogy a nagyságos ur kezdte magát megnit nagyságos urnak érezni.

— A méltóságos urral szeretnék beszélni, — szolt hetikén összeültette a bokáját, amugy huszárosan, de hangtalanul, mert nemcsak sarkantyú nem volt a cipőjén, de még sarka se volt egyik cipőjének sem.

— A méltóságos urral? — rázta fejét a hivatalnok. — Az bajos dolog lesz, mert annak sok a dolga. De hát nem bánom, ki jelentek be a méltóságos urnak?

— Engem, — felelt a nagyságos ur a világ legermeszetesebb hangján.

— Magát? De hát kicsoda maga? — csodálkozott a hivatalnok, mert a nagyságos ur olyan hangon mondta azt, hogy "engem", mint aki azt hiszi magáról, hogy őt az egész világ ismeri.

— Hogy ki vagyok én? — nevetett a nagyságos ur. — Hát nem tudja az ur? No nem baj. Jelentsen csak be a méltóságos urnak, hogy itt van a nagyságos ur.

— Hát maga nagyságos ur? — csapta össze a kezét a hivatalnok. — Aztán miért akar személyesen a méltóságos urral beszélni? Talán elintézném én is a dolgot.

— Lehet, — mosolygott ravaszosan a nagyságos ur, — egy kis hadi kölcsön irányában jöttem.

— Az Isten tartsa meg a jó szokását, hogy a veretékkel szerzett kis pénzét magyar hadikölcsönbe fekteti — szavalt a hivatalnok — és ha biztos bankot akar, annak is oda adhatom a címét.

— Nem biztos bankot akarok én, kőve-

tem allassam, — vágott közbe a nagyságos ur, — hanem egy kis hadikölcsönt a méltóságos főkonzulátustól, mert hogy letörttem itt a háboru alatt és mig mások vígan szulfizák az aranyat a zsebukbe a muniócsó gyárakban, én inkább szenvedek és nyomorgok, de nem áruolom el a hazát, nem gyártok ágyut...

— Elég, elég, ember, itt van egy kvóder, nem, itt van még egy kvóder, csak ne beszéljen többet és ne akarja azért még magát a méltóságos urat is zaklatni, — vágott most a hivatalnok a nagyságos ur szavába és az iroda szolgá már meg is mutatta a nagyságos urnak, hogy merre van az ajtó.

A nagyságos ur zsebre vágta a két kvóder, az is jobb a semminél, azt mondta a hivatalnoknak, hogy Isten áldja meg tekintet, ur, tisztelem a méltóságos urat és távozott.

Minek utána pedig két kvóder megnit csak nem elég az údvösségre, az az hogy a vasúti költésre Pennsylvániába, vagy a Virginiába, hát a nagyságos ur megnit csak bement egy szalónba és elitta a két kvóder a méltóságos ur egészségre, akit különben nem tartott sokra, mert ugy hallotta felőle, hogy baktakist volt odahaza, hát nem nagyon bánta, hogy nem szoríthatott vele kezét.

A két kvóder szerencsés lenyelése után elment a nagyságos ur abba az irodába, amely ingyen közveit munkát a szegény embereknek. Kapott is menten nagyságos dísbót valahol Coloradoban, de titköltséget nem. Colorado pedig sokkal messzebb van, mint Pennsylvánia. Sokkal többet kerül hát a vasúti jegy is. Kifordult hát megnit az utcára, a Battery Plézsre és leült egy padra, amelyen ül már egy ember. Az az hogy csak embernek nézett ki, de hiéna volt. Embertfogó, Tele van ezekkel az a környék.

Egy negyed óra múlva fizetett az emberfogó a nagyságos urnak egy szkunert valami piszkos szalónban, ott a viz partján, aztán vitte az irodába egy mellék utcában és megcsinálta vele a szerződést.

— Nagyszerű munkát tudok magának, — mondta az emberfogó.

— Képelem, — felelte rá a nagyságos ur.

— Maga okos embernek néz ki, azt hiszem ur volt valamikor, — beszélt tovább az emberfogó és a nagyságos ur tisztában volt már vele, hogy valami gasszúra akarja felhasználni, mert csak akkor emlegetik, hogy nagyszerű a munka és hogy "meglát-szik magán, hogy ur volt". De nem bánta akármire szegődtek is el, ő elszegődött. Az a fő, hogy végre-valahára eljussan valami bányaplézsre, vagy akár csak Pittsburg városába. Ott már otthon van ő.

Aztán mi az a nagyszerű munka, amihez olyan okos ember kell a bányában, mint amin ő van, — kérdezte.

— Megsugom magának, de pofon ne üssön, — sugta a fülébe a választ a gazember, de előbb még egy szkunert rendelt, hogy annál biztosabb legyen, hogy nem pofozza fel a nagyságos ur.

— Sztrájkörök kellene odalent Pennsylvániában egy bányában és együtt is van már tizenöt ember az irodában, — magyarázta az emberfogó. — Egyik se tudja perze, hogy sztrájtörőnek visszak öket. Maga értelmes ember, maga vezetné az egész csordát oda, arra a bányaplézsre. Amint átszolgáltatja őket a kompánistának, kap fejenként egy extra dollárt érték és azonfelül maga is ott marad jó béért sztrájtörőnek.

A nagyságos ur a jót nevetett magában. Ha ezt a sztrájtörőket liferáló emberfogót még soha se csapták be, hát most be fogja csapni ő. Még pedig csunyaúl.

— Csunya dolog ugyan, amire vállalkozom, de az még csunyaabb, hogy én le-
vagyok törve, — jelentette ki a nagyságos ur. — Felcsapok sztrájtörő hajcsárnak. Hanem azt az egyet kikötöm, hogy amikor felülök velük a trénre, kezembe nyom az ur öt tallért előre.

Az napeste kivitte az emberfogó, meg a nagyságos ur a tizenöt sztrájtörőt a Pennsylvániába dipohoz, az emberfogó megváltotta a jegyeket valahová, egy Pittsburgban tulsó plézsre, kezbe nyomta a nagyságos urnak az öt tallért, a vonat elindult és a nagyságos ur jót nevetett a markába. Csak annyit mondott magában, hogy a sztrájtörőből pedig semmi se lesz, aztán letette a fejét a melléte ülő bő bő vállára, a lábát meg a szemközti ülő bő bőle és ugy aludt mintha angyalok ringatták volna.

Coloradoi, New Mexicoi és Wyomingi Kalauz

Alapítva 1875-ben
The First National Bank
Alapítók és felelős \$250,000.00
TRINIDAD, COLO.

50¢ Per Quart
100 Proof
Buck Creek
Old Kentucky Whiskey
Csak 50¢ egy kvart, 2.00 egy gallon a legfinomabb, legízletesebb és legelőnyösebb ital, amit én valaha ivott. Soha nem kapja ezt az italt másutt, mint árban.
8 teljes pint Buck Creek \$2.25
16 fél pint Buck Creek \$2.50
Megtel a peccselt üveg minőségnek
OSCAR BROS
1513 Genesee St. Kansas City, Mo.

Dr. W. N. HALL
POGOBYOS
A State Guarantee Bank felett,
WALSBERG, Colo.

GABE FURPHY
TEMETKEZÉSI ÉS FUVARO-
ZASI VÁLLALAT
Phone: 104 F. 2
WALSBERG, Colo.

PRINCE KOLDUNK AZ OHAZARA
The First National Bank
of Walsenburg, Colorado.
Befizetett alapítók \$80,000.00
Főköszög \$40,000.00
BIZTONSÁGI LETÉTEKOK
TISZTVISELŐK:
Elnök: ..... FRED. O. ROOF
Alelnök: ..... JAS. B. DYCK
Pénztárnok: ..... R. L. SNODGRASS
Segédpénztárnok M. E. COWING

Magyarok Figyelmébe!
MI FIZETÜNK ÖNNEK 4% KAMATOT
a pénze után, ha nálunk helyezi el. Látogasson meg minket.
THE COMMERCIAL SAVINGS BANK
TRINIDAD, COLO.

THE HOME HOTEL
Magyar Szálloda
Jó magyar ételek, tiszta szobák, barátságos otthon, a magyarok találkozási helye. Dél-Coloradoban. Mindentelő utatjalgatással és tanácsal szívesen szolgál a tulajdonos.
Hunter József, Walsenburg, Colo.
Legelőnyösebb autómobil szolgálat. Telefon 184

NEM VOLT SEGÍTSÉG

T. Royal Mfg. Co.
Már nem volt segítség a kis leánykám részére. A Baby's Safety megmentette gyermekemet a hálálól. Három hétig folyton sírt, sem éjele, sem napjára nem volt. A Baby's Safety segített rajta és most nincs semmi baja. Kérek 1 levelet, itt küldök 35 cent bérletet érte. Tisztelettel Gergő Róza, 117 S. La Salle St., Chicago, Ill.

Ilyen elismerő levelek érkeznek be mindennap az Egyesült Államok minden részéről. Ezen levelek azt igazolják, hogy a világhíró ROYAL BABY SAFETY a gyermekek Barátja: megőrzi a kis gyermeket minden bajtól. Különösen jó hatással bír szülők és szűkekre, valamint költőkre ellen. Ha a gyermek nyugtalan és sír, a ROYAL BABY SAFETY használata után jól alszik és kintinén nyugszik. A ROYAL BABY SAFETY minden patikában kapható. De vigyázzon, hogy a ROYAL BABY SAFETY név legyen a skatulyán, mert ha ROYAL név nincs a skatulyán, akkor az hamisítvány, ne fogadják el, hanem utasítsa vissza. Ha a valódi ROYAL BABY SAFETY ott helyben nem kapható, akkor küldjön be 35 centet bérletben hozni és mi azonnal bérletben, postán elküldjük a valódi ROYAL BABY SAFETY-t magyar használati utasítással együtt. Ha 3 levelet akar rendelni, akkor küldjön be egy dollár papírpénzben, közönséges levélben erre a címre: ROYAL MFG. COMPANY, Duquesne, Pa. (Hird.)

MOLDOVÁNY GYÖRGY bajtárs Martins Ferry, O. és vidékén képviseli a Magyar Bányászlapot. Fel van jogosítva előfizetések felvételére.

KÖNYVEK

Bűnös-e vagy ártatlan 3 köt. \$2.00
Csomópéldáit a leánya 3 köt. \$2.00
Király nevében ..... 3 köt. \$2.00
Istenről a kegyelem ..... 4 köt. \$2.00
Predikációk ..... 3 köt. \$2.00
II. RAKÓCSI Ferenc ..... 3 köt. \$2.00
Vörös álcások ..... 4 köt. \$2.50
Pesti hőhöz ..... 5 köt. \$2.50
Világjáró rejtelmei 3 köt. \$2.50
Börtön rejtelmei ..... 3 köt. \$2.50
Eltérült leány kalandjai ..... 3 köt. \$1.50
Nagy Mese Naptár (1916) \$1.00
Magyar Vértanúk könyve \$1.00
Pesti néma koldus \$1.00
Titkok rémes homályja \$1.00
Ki a gyilkos? \$1.00
Bosszút álltak rajtok \$1.00
Bogár Imre \$1.00
János Vitéz \$1.00
Magyar-Angol, Angol-Magyar szótár \$1.00
Angol nyelvtan \$1.00
Bizonfői Sándor:
Magyar-Angol rész \$1.50
Angol-Magyar rész \$1.50
Pénzösszeg rendeltéssel együtt ezen címre küldendő:

Bacsa József
6 ALBANY ST.
NEW YORK, N. Y.

VEGYE A LEGJOBBAT!

ZIRA

10 Plain-End Cigarettes 5c.

számos dohányosnak mindenkor kedvence, mert ennek minősége a legjobban kielégíti szükségét. Vegyen ön is egy dobozzal még ma.

Esen gyönyörű ajándéktárgyakat INGYEN kapja ZIRA

Kuponokért és Dobozfedelektért.

A Zira dobozok fedéllapjai egyenként 1/2 centet érnek, vagy ajándéktárgyakra való beváltással ugyanannyit számítanak, mint egy egész kupón.

Kezdje meg ma azok gyűjtését.

Minden doboz pénzértékű kupont tartalmaz.

Trjön az ajándéktárgyak jegyzékért.

FIRST DEPARTMENT
95 ZIRA STREET, Jersey City, N. J.

P. Lortie & Co., Inc., New York City.—Est. 1700

Oil Lamp, 2" high in top of globe, finished with brass and black with decorative design as shown. 500 coupons.

Violin Outfit, brand. 100 coupons.

No. 1. Men's Bicycle. 2500 coupons.

EGY AMERIKAI CSUDAVÁROS

Bridgeport hatalmas fejlődése. - Százezer munkás dolgozik a gyáraiban a mult évi tizenötezer helyett. - 10 millió dollár ára új épületet emeltek az elmúlt évben. - Hetenként átlag egy új gyárat kezdenek építeni. - Nyolc óra munka-időben legalább két és fél dollárt keresnek a léberesek a városban. - A gép mellett dolgozó munkások \$3.50 és \$6.00 közt keresnek naponta. - Magyar farmerek szerencséje.

Az utolsó hónapokban előfizetőink százzalra költöztek a nagyobb városokba, s kérdéseinkre azt felelték a legtöbben közülük, hogy jobban élnek, több pénzt keresnek, mint a bányaplézen. Elhatároztuk, hogy utána járunk a dolognak, s közölni fogjuk, amit láttunk. Bridgeport, Detroit, South Bethlehem: ezekbe a városokba mennek a legtöbben, ezekről fogunk tehát írni. Az első helyen Bridgeport vezet, a többi helyekre valamivel kevesebben mennek. Azokról a városokról valamikor később fogunk írni.

Kiküldött munkatársunk jelentése.

Mikor a hajó 50 centért New Yorkból áthozott Bridgeportra, az első kellemes meglepetés a partraszállással kezdődött. — Rendőrtől kérdeztem, hogy a magyarokat merre találom meg s kérdésemre magyar választ kaptam. Meglepve kérdeztem a honfitársat, hogy miképpen lett rendőrré magyar ember léte, mire ő mosolygva adta meg a feleletet:

— Bridgeport magyar város. Magyarok alkotják a lakosság nagy részét, magyar üzletemberek egész hadserege boldogul nálunk, magyar rendőr és magyar bíró van a városban, nagy

(a többséget persze amerikaiak alkotják) de lépten-nyomon megüti a járó-kelőköt a magyar szó. Hát ez magyar város.

Lassanként a magyar nyelvedre ér az ember. A State Street, a Spruce Street, a Hancock Avenue, és ki tudná itt felsorolni, hogy még hány utcája tisztára magyar Bridgeport városának.

A magyar üzletek egymás hátán vannak és az a négy száz honfitárs, akinek autójában van a városban, a legjobban bizonyítja, hogy ezek a magyar kereskedők szépen boldogulnak.

Az egyik kőerőn szép kis palota közönséi az arra járó magyar embert, a hatalmas Bridgeporti Szövetség palotája. Nem messze onnan a Rákócziak terme, a magyar templomok, s a magyar lakóházak. Megismerni őket a muszáti ablakból.

Ebelfelé járva az idő, piros arcú kedves magyar lánykák egész tömege lepi el az utcát, tréfálnak, kacagnak, huncutkodva vágják meg az embereket bogár szemekkel, — hazafelé jönnek a munkából.

Mintha nem is amerikai városban járkálnánk. Külföldiek, de különösen magyar munkások özönlének ki a gyárakból,

olasz frontról esik szó, mert hogy a testvérbátyja.....

A munka, az már vigabb tárgya a beszélgetésnek. Beszámolnak, hogy kinek mennyi a fizetése, melyik gyárban hogy bántanak az emberekkel s a nagy csapatban senki nem talál panaszkodni valót.

A legkisebb fizetés nyolc

— a szövetségeseknek, egy részében pedig az Egyesült Államok kormányának csinálják a munkát. A magyarok leginkább az utóbbi épületekben dolgoznak szívesen.

A Remington telepein lámpással keresik a munkást és nem tud olyan építész ember náluk munkát kérni, akin két

keres, azt holnap a másik gyárba hívja a bodija kettő hetvenötös napszáma, de a jövő héten már biztosan a Remington gyárban fog három és fél dollárért dolgozni.

Mikor az egyik magyar vendégemben megvacsoráztam, a Spruce Street felé indultam, ahonnan csak ma reggel

mondja, hogy nem is dolgozik valami erős-keményen.

Néztem a szapora szavú sorvány legénykét és magamban igazat adtam neki, hogy ha 32 cent órabérért otthagya a bányát.

A burdosházak zsufolva vannak mindenfelé. A gyárak egymás után építik a munkásházakat, az emberek maguk is igyekeznek háza tenni szert és legalább ezer magyar háztuladonos van Bridgeportban.

Felkerestem Nyitray Emilt, az amerikaszerzte ismert new yorki magyar importert, akinek itt telkei vannak. Több magyar bányász látogatott el hozzánk az utóbbi időben, kik Nyitrayhoz igyekeztek, kíváncsi voltam hát a biznissjére.

Késő este is dolgozva találtam. Az üzlete jól megy, mert a magyarok egyre-másra építik a házaikat, ő maga is dolgozott sok munkást és azt mondta nekem, hogy szívesen vesz fel egy pár munkást mindig három dollár napszámról.

Nyitrayék régi emberek Bridgeportban. Hat évvel ezelőtt kezdtek el a házihelyek eladását és azok a magyarok és tőtek, akik négy évvel ezelőtt vettek tőlük telket, szerencsésen jártak. A birtokaik ma kétszeres háromszor annyit érnek, mint négy évvel ezelőtt, mert akkor

ban is nagyon sok munkást foglalkoztatni.

Ezen a vidéken magyar farmerek is vannak, akiknek a farmjuk persze most már méter-száma mérődik és minden darabkájá pénzért és például Kiss István magyar testvérünk 28 akeros farmja, amit nem is olyan nagyon régen háromezer dollárért vásárolt, jelenleg 16 ezer dollárt ér meg, Béres András magyar farmer négyezer dollárért vett földjének most 30 ezer dollár az értéke, de anynyit sem adják, mert emelkedik most egyre nagyon a föld értéke.

Házát építenek mindenfelé. Nincs elegendő lakás, annyira nő a város, annyi új munkást telepít meg Bridgeportban mostanában, és százzalra építik hetenként az új munkásházakat ezeken a helyeken, a melyek pár évvel még nagyon messze estek a várostól.

Az elmúlt esztendőben 10 millió dollár ára épület felhúzására adott a város engedélyt, március utolsó hetében egy fél millió dollár értékű építkezés indult szerte a városban és minthogy a gyárak is egymás után épülnek fel, biztosra vehető, hogy az összenőtt Bridgeport és New Haven városnak legalább is háromszázezer lakosa lesz, holott Bridgeportnak

MUNKÁBA INDUL AZ ESTELI SIPTA.

óra két és fél dollár mostanában Bridgeportban, az is csak a zöld lébereseknek. A szalonban lévő harminc-egyen magyar közül sok van olyan, aki négy dolláron felül keres naponta, de az átlag is megüti a három dollárt és huszonöt centet.

Különböző gyárakban dolgoznak. Sokan vannak vasgyárakban, sokan gépgyárakban, de a legszívesebben — különösen a fiatalja — a Columbia Gramafon társaság hatalmas

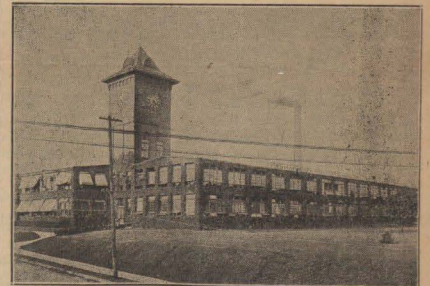
kézzel ne kapnának. Olyan fizetést adnak akármiknek, amilyenről gyárvárosokban ezelőtt csak egy esztendővel is, álmodni sem lehetett volna. És kezdett már a fejében a sok mufolás igaz oka derengeni.

Lassan a szalon körül, vacsorára sietnek a munkában kifaradt emberek és beszédbe állók a szalonossal, aki maga is rábánnál segít az esti órákban.

— Jó világ van itt uram mostanában. A gyárak egymás után épülnek, mintha csak a

kaptunk levelet az egyik bányástól, hogy a majner újságot most már oda küldjék, ne Pennsylvaniába, mert hogy előtt a nagy sztrájk elől Bridgeportra és ott is fog maradni. Az is tiszta magyar utca. Ott lakik egy másik előfizetőnk is, a Varnó István, aki Pocahontasról mufolt ide ezelőtt három héttel, őt is felkerestem.

Örömmel fogadtott jó Varnó Pistát! Elmondta, hogy jó meg dolga, hogy nem bánta meg a hurcolkodást és szívesen

KÉTEZER MAGYAR MUNKÁS KENYÉRADÓJA.

BRIDGEPORT EGYIK LEGSZÉBBE GYÁRA.

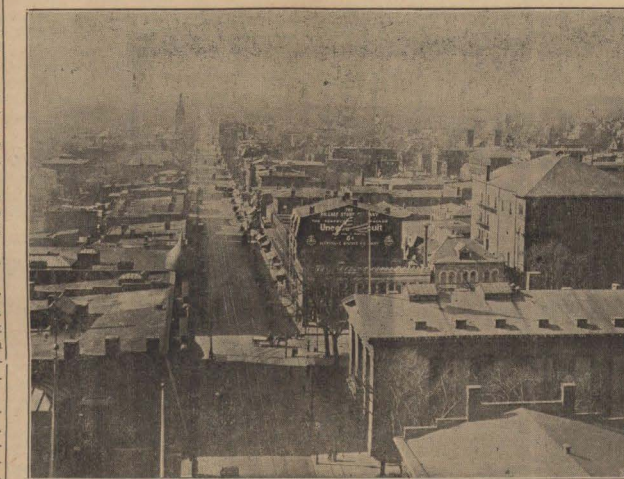
egyházaink és egyleteink vannak és ha egyszer a hajó utját szabaddá tenné a magyarok Istene, harmincezer katonát kapna egyszerre csupán csak Bridgeportról Magyarországra.

Egyszerre lobbant ki az az ismert fény mindkettőnk szeméből és hirtelen kezét nyújtva, neki vágtam a híres Hancock-nak. Arra van a magyar negyed szíve. Előbb azonban a hatalmasan növekvő nagyváros üzlet-utcait kellett keresztüll mennem.

Hogy Bridgeport kétségtelemül a legrohamosabban növekvő városa a New England államoknak, azt az üzletnegyvedben, a város szívében azonnal meg látja az ember. Hatalmas árúházak, a vásárló népség hihetetlen tömege, autóblokkok és kocsik, villanyosok egész csapata rajzik az ember körül és — bocssássa meg nekem Amerika — benne van a dollár szaga még a levegőben is, ebben a városban.

Ugy járnak-kelnek itt a mosolygó szemű asszonyok, az elégedett arcu férfiak és a gondtalan gyermekek, ahogy csak egy prosperáló amerikai város lakosai járkálhatnak, akik tudják, hogy most "jó világ" van és hosszú időnkig az is marad.

És mindenütt magyar arcok. Itt-ott egy-egy álmodó szemű elv sikklik el az ember mellett

A MAGYAR NEGVED LÁTKÉPE. (BRIDGEPORT)

gyárban szeret dolgozni. Mivel, hogy így benne vagyunk a tavaszban, hát én azt hiszem, hogy a szép magyar lányok miatt. Mert sok van közöttük szintén a Columbia gyárban.

Talán a legjobban mégis a Remington gyárakban fizetnek. Hatalmas munka telepek ezek, amelyek egy részében — sajnos

földből nőnek ki gomba módra, a munkások tízezer jöttek a városba az utolsó hónapokban és valamennyi nagy pénzt keres.

Nem tud most annyi munkás Bridgeportra menni, amennyi szükség lenne és a gyárak egymástól csálják el az embereket. Akármik két és fél dollárt

ben lakik Bridgeportban, mint a Pocahontasi bányaplézen.

A munkája meglehetősen, első héten igaz, csak 24 centet kapott egy órára, a második héten azonban már huszonnyolc adat és most a harmadik héten harminckett centet kap minden órai munkáért. Azt

még senki sem gondolta, hogy így nő majd a város. Elvezetett Lakatos Imréhez (238 Hallam Street), aki 1600 dollárért vásárolt telkét, nem adná el 4000 dollárért.

Most a városnak New Haven felé terjeszkedő részén árusítja Nyitray a telkeit és az emberek kapva-kapnak rajta. Nem is annyira a magyarok, mint az amerikaiak nagy tömege vásárol magának házhelyet, mert mindenki meg van győződve róla, hogy a város csak New Haven felé terjeszkedhetik és a bridgeportnak biztosra veszik, hogy egy-két év alatt összenő Connecticut állam ezen két legérdekesebb és legnagyobb városára és akkor azok, akik most Bridgeport szélén laknak, egyszerre az összenőtt városnak kellős közepén lesznek majd.

Akkor ér aztán szép kis pénzt a földjük, meg a házuk!

Minthogy a régi magyar fertálytul van szaufla, a bridgeporti magyarok most erőfeszítéssel és itt épül ki pár hónap alatt az új magyar negyed, Devon közelében a két város, New Haven és Bridgeport összezökkelésénél.

Épülődön magyar negyednek már is két hatalmas gyára készül, az új acélgyár és az American Brass Company nagy munkatelepe, amelyek maguk

ma csak százhetvenötözezer, az elmúlt esztendőben csak egy-százezer lakosa volt.

Az egészben az az egy jó, hogy magyarok és másfajta bevándorolt népek szerzik magukat meg. Bridgeport magyarsága a városossal együtt gazdagodik és bizonyos, hogy ez a telep egyik gerince lesz az amerikai magyarságnak.

Az idetűdülő nép hetven százaléka bevándorolt, és ennek a 70 százaléknak legalább a fele tisztá magyar. A keresetét a magyar takarítja meg leginkább és eljön talán az a szép idő is, mikor egy igazi amerikai nagyvárosban teljesen a magyarok fognak felülkerekedni.

Nem irigylem — Isten látja lelkem — az én magyar testvéreim boldogulását, mégis csak fájó szívvel hagytam ott Bridgeportot. Ugy éreztem magam, mint aki érzi, hogy a talaj meg a lába alól, mert mindig a mufolbányászok jártak az eszemben. Hogy mennek egyremásra....

A bányáplézek kreckjei itt is, ott is csendesebbek lesznek, a magyar bajtársakat magához szívja a város, a gyár és az üzlet, pedig hát én mégis csak a bányaplézen ismertem meg az amerikai magyarságot.

Kohányisták terjeszkedése.

Thorpeon, W. Va. megalakult a Kohányi Tihámér Amerikai és Magyarországi Egyesült Magyar Munkás Bs. és Munk. Szövetkezet 4-ik fiókja.

Szeretettel adom tudomásul az Első Magyar Kohányi Egylet tisztelet tagjainak és az amerikai magyarságnak, hogy Thorpe, W. Va. telepen megalakítottuk a fenti egylet negyedik fiókját tizenhárom taggal és igyekszik fogunk azon is, hogy egyesületünket nagygyá tegyük, hogy mindig az igazság, a magyarság, a testvért

szeretet utját járjuk és midőn üdvözlöljük az egylet főtisztárait és minden tagját, Isten áldását kérjük erre a mi testületünkre.

A 4-ik fiók tisztikara a következőképpen alakult meg:

Farkas Vendel elnök, Durgó Ferenc pénztáros, Rambuszek József titkár, Tatai József ellenőr, Szabó Pál jegyző, Pál József beteglőgató. Rendes tagok: K. Varga János, Dancs István, Kovács Ferenc, Sastories Lukács, Krezsár Péter, Damján Lajos és Kovács Pál.

Megalakult a fiók 1916 március 13-án.

Tagtársi szeretettel

Rambuszek József, titkár
Box 118, Thorpe, W. Va.

Szerkesztői üzenetek.

Century-i magyar. Mi csak olyan levelet közlünk, amelynek az írója a nevét aláírja. Panaszok emberek nevét úgy sem közöl-

juk a lapban, de bennünk minden magyar bányász megbírhát annyira, hogy ne írjon hozzánk névtelenül.

B. K., Yatesboro. A fenti üzenet Önnek is szól. Meg aztán addig kell a tudósítást beküldeni, míg a plézen van az ember. Soha nem

adtuk meg ki egy bányásznak a nevét sem, akinek panaszát az újságban közöltük.

BROWNSVILLE, PA. telepen lapunkat Molnár István testvér képviseli, joga van előfizetni pénzek felvételére.

KÉSZITSÉN SÖRT OTTHON

Egy doboz BOCO sörkivonat 30 üveg készítéséhez elegendő.

EGY DOBOZNAK ÁRA CSAK \$1—

A BOCO sörkivonat tiszta MALÁTA, ÁRPA és KOMLÓDOL-ból van készítve.

Ha a sűrű kivonatot utasításunk szerint vízzel hígítja fel, pompás, habos, jó orra, leges sör készíthet magának bármikor otthonában.

A törvény ezt még a "SZARAZ" államokban sem tiltja.

Küldjön még ma EGY DOLLÁRT, akár rendes levélben, akár ajánlva erre a címre: és azonnal elküldünk egy doboz BOCO SÖRKIVONATOT. Boldos gazdáknak nagyobb rendeléseknél árengedmény.

BOCO
Products Co., Inc.
80 FIFTH AVE.,
NEW YORK, N. Y.

J. D. GROSS A MAGYAROK PÉNZKÜLDŐJE
1930 South Broadway, St. Louis, Mo.
a bányászok pártfogását kéli

Jaj, de keserves dolgozni, pláne nehez munkát végezni, ha az embernek a háta szürkeny fáj, ha a kezét és lábait hasogatnak, ha derekát a RHEUMA kínozza. De ám gyors segílyt nyújt ilyenkor a

Róth Pöstyéni Kura,

mert a szürkeny fájdalmakat azonnal megszünteti és szabadon mozoghat, dolgozhat kedve szerint, szíval küzi a RHEUMAT a testéből és ismét egészséges lesz.

Kis adag postán \$1.45.

Nagy adag postán \$1.00.

A pénzt tessék előre beküldeni erre a címre:

Róth Samuel Megváltó Gyógyszertára

125 AVENUE A

Cor 8th St.,

Dept. C NEW YORK

Segítsünk a haza-védő testvéreinknek!

Nézzétek e képet, figyeljétek meg, hogyan szolgálhatjuk a hazánkat, hogy segíthetünk a hazavédő testvéreinknek a küzdelemben. A Hadi-Kölcsön árán ágyút és municiót vesz a magyar kormány és a mi hazaküldött dollárjaink erősekké teszik a küzdő katonákat. Talán minden 100 koronás hadikölcsön egy magyar katonatestvér életét menti meg.

Van-e köztetek, amerikai magyarok, csak egyetlenegy is, aki sajnálja a pénzt a Hazától, aki nem mer kölcsönözni a mi országunknak?

Amerikai magyarok, jegyezzetek hadikölcsönt! - Mindenki vegyen amennyit tud, de vegyen!

1000 korona ára \$130.00 * 100 korona ára csak 13.00 * 10.000 korona ára 1300 dollár

És vegyék meg a hadikölcsönt a lentebb jelzett bankároknál, akik évtizedek óta szolgálják a magyarságot becsülettel, akiket nem segít senki pénzzel és befolyással, akiknek tisztességes neveit ti már ismeritek, akik benneteket becsülettel kiszolgálták. — Tehát csakis nálunk jegyezzetek az új Hadi-kölcsönre.

A hivatalos jegyzést a következők eszközlik:

JOHN NÉMETH bankár

305 Broadway
és 1597 Second Avenue
NEW YORK, N. Y.
150 Second Street
PASSAIC, N. J.

JOHN RIZSAK

Pénzküldő és hajójegy irodája
127 Second Street
PASSAIC, N. J.

NYERGES BROS.

hajójegy és pénzküldő irodája
1783 Wright St.
CLEVELAND, O.

J. DUSCHINSZKY

2160 W. Jefferson Avenue
DETROIT, MICH.

ROBOTKAY NANDOR

Pénzküldő és közjegyző irodája
1683 Wright St., CHICAGO, ILL.

John G. Santa Co.

Foreign Exchange Bank
Cor. Russell and Frederick Streets
DETROIT, MICH.

Stephen F. Payer,

McADOO, PA.

Citizens National Bar

Foreign Department
F. A. KAIL, Manager
CONNELLSVILLE, PA.

KISS EMIL, bankár

133 Second Ave.
NEW YORK, N. Y.
Alapítva 1898-ban.

RIZSAK MIKLÓS

bankár
CARTERET és CHROME, N. J.
Roosevelt mezőváros

A. METZNER

Metzner Bldg. West 25th Str.
CLEVELAND, O.

H. WINDT & Co.

PITTSBURGH, PA.

JOS. ROTH & SON

Bankers
McKEESPORT, PA.

FUCHS ARMINNE

pénzküldő irodája
13 French St.
NEW BRUNSWICK, N. J.

GROZA GÁBOR

1125 So. Main Street
AKRON, O.

Állami Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank

1935 Milwaukee Ave.
CHICAGO, ILL.

HUGO LEDERER

bankháza
35 Avenue B
NEW YORK, N. Y.

A. J. NEUBAUER

bankár
972 Manhattan Ave.
BROOKLYN, N. Y.

JOSEPH PEARL

bankár
310 E. 3rd Str.
80. BETHLEHEM, PA.

A. Greens, International

Exchange Bank
NEW CASTLE, PA.

VICTOR E. FAITH

122 and 124 Chestnut Street
JOHNSTOWN, PA.

LEOPOLD GYULA

1318 W. Dakota Street
DAYTON, OHIO.

John Philipovic

3616 North Broadway,
ST. LOUIS, MO.

STEINER BROS

Államilag engedélyezett bankháza
907—24 Ave.
NEW KENSINGTON, PA.

JACOB KUPSKY

593 Monroe Street
W. BERWICK, PA.

RUTTKAY JENŐ

106 Ave. B.
NEW YORK, N. Y.

EMIL GERMANUS

97 Mercer Street és 214 Ferry Str.
NEWARK, N. J.

JOS. L. SZEPESSY

9117 Buckeye Rd.
CLEVELAND, OHIO

CHASZAR VASS & CO

BONDSTOWN, VA.

HENRY C. ZARO

magyar bankár,
1 Third Ave. Cor. 7th Street
NEW YORK, N. Y.

M. Fodor

Pénzküldő, hajójegy és közjegyző iroda
422 S. Chapin St.
80. BEND, IND.

J. J. Steinbrecher's

Foreign Exchange
110 New York Street
AURORA, ILL.

EUGENE KLEIN

168 Center St.
MASSENA, N. Y.

JOHN KISS, Banker

NORTHAMPTON, PA.

JOHN BALLA & SON

2232 W. Jefferson Avenue
DETROIT, MICH.

SCHWABACH és FIA

1347 First Ave.
NEW YORK, N. Y.

JOHN NAGY & SON

2012 Front Street
TOLEDO, OHIO.

A. J. DURCHINSKY

Steamship Ticket Agency
LOGAN, W. VA.

LOSITZER & ENGEL

336 W. Federal Street
JOUNGSTOWN, OHIO.

Dobói Dobay Károly

8820 Buckeye Road
CLEVELAND, OHIO

HANNA & VARNUSZ

1708 So. Broadway
ST. LOUIS, MO.

Joseph Eskowitz

Banker
LYNDORA, PA.

NYITRAY & POKORNY

85 French St.
NEW BRUNSWICK, N. J.

H. BLANKFIELD

GALVESTON, TEX.

LOUIS CSIPŐ

477 State Street
PERTH AMBOY, N. J.

DEZSŐ JÁNOS

bankár
233 Hancock Ave.
BRIDGEPORT, CONN.

EMERY KARDOS

230 Warren Street
HUDSON, N. Y.

S. LOEWITH & Co.

Branch Office: 840 Hancock Avenue
Manager: Frank Bölschay
BRIDGEPORT, Conn.

International Banks

C. V. HAMORY
JOUNGSTOWN, OHIO.

E. YOUNGSTOWN, Ohio.

SHARON, PA.

DAN POLOSCHAN

775 Franklin Street
DETROIT, Mich.

JACOB GOLDBERGER

432 State Street
PERTH AMBOY, N. J.

I. KLAWIER

313 Helen St., McKees Rock, Pa.
667 Preble Ave.
N. S. PITTSBURGH, PA.

FRED ERNST

ARMCO FOREIGN CLERK
MIDDLETOWN, O.

TÓTH GYÖRGY

Bankár
602 S. Chapin Street
80. BEND, IND.

Jó bor! Jó egészségi!

Ha igaz jó, tiszta bort akar, tisztességes ártást, vagy rendelje meg azonnal a tiszta, egészséges, szőlőből készült és az őn érteke.

Ohio Claret Vörös Bor (világos) (tiszta) 500.00, 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00, 25.00, 26.00, 27.00, 28.00, 29.00, 30.00, 31.00, 32.00, 33.00, 34.00, 35.00, 36.00, 37.00, 38.00, 39.00, 40.00, 41.00, 42.00, 43.00, 44.00, 45.00, 46.00, 47.00, 48.00, 49.00, 50.00, 51.00, 52.00, 53.00, 54.00, 55.00, 56.00, 57.00, 58.00, 59.00, 60.00, 61.00, 62.00, 63.00, 64.00, 65.00, 66.00, 67.00, 68.00, 69.00, 70.00, 71.00, 72.00, 73.00, 74.00, 75.00, 76.00, 77.00, 78.00, 79.00, 80.00, 81.00, 82.00, 83.00, 84.00, 85.00, 86.00, 87.00, 88.00, 89.00, 90.00, 91.00, 92.00, 93.00, 94.00, 95.00, 96.00, 97.00, 98.00, 99.00, 100.00

Régi Vörös Borok (világos) (tiszta) 500.00, 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00, 25.00, 26.00, 27.00, 28.00, 29.00, 30.00, 31.00, 32.00, 33.00, 34.00, 35.00, 36.00, 37.00, 38.00, 39.00, 40.00, 41.00, 42.00, 43.00, 44.00, 45.00, 46.00, 47.00, 48.00, 49.00, 50.00, 51.00, 52.00, 53.00, 54.00, 55.00, 56.00, 57.00, 58.00, 59.00, 60.00, 61.00, 62.00, 63.00, 64.00, 65.00, 66.00, 67.00, 68.00, 69.00, 70.00, 71.00, 72.00, 73.00, 74.00, 75.00, 76.00, 77.00, 78.00, 79.00, 80.00, 81.00, 82.00, 83.00, 84.00, 85.00, 86.00, 87.00, 88.00, 89.00, 90.00, 91.00, 92.00, 93.00, 94.00, 95.00, 96.00, 97.00, 98.00, 99.00, 100.00

Tiszta Fehér Borok (világos) (tiszta) 500.00, 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00, 25.00, 26.00, 27.00, 28.00, 29.00, 30.00, 31.00, 32.00, 33.00, 34.00, 35.00, 36.00, 37.00, 38.00, 39.00, 40.00, 41.00, 42.00, 43.00, 44.00, 45.00, 46.00, 47.00, 48.00, 49.00, 50.00, 51.00, 52.00, 53.00, 54.00, 55.00, 56.00, 57.00, 58.00, 59.00, 60.00, 61.00, 62.00, 63.00, 64.00, 65.00, 66.00, 67.00, 68.00, 69.00, 70.00, 71.00, 72.00, 73.00, 74.00, 75.00, 76.00, 77.00, 78.00, 79.00, 80.00, 81.00, 82.00, 83.00, 84.00, 85.00, 86.00, 87.00, 88.00, 89.00, 90.00, 91.00, 92.00, 93.00, 94.00, 95.00, 96.00, 97.00, 98.00, 99.00, 100.00

THE SCHUSTER COMPANY
CLEVELAND, O.

KISHIRDETÉSEK ARA.

ELADÓ üzletek vagy birtokok soronként 15 cent.

HAZASSÁG és nyitási közlemény soronként 25 cent.

TÁRSULATOK bányászati keresi hirdetések: inchoenként \$1.50.

Keresem Szabó Sándor, Herve megye, hallal illetőségű magyar, aki nemrég Coloradoan jár, kérem írjon a címre: Joe Hunter, Walsenburg, Colo.

FARM 16 és háromnegyed akros, fele részben feltérve, három szobás lakóházzal, egyenes talajon, North Carolina államban eladó. A vastal állomástól 1000 yardnyira van, hasonló közelében vannak az üdülők és az iskola. Ár 900 dollár, vagy 850 dollár készpénz. Mellette egy 10 akros farm (törékeny föld) 350 dollárért szintén eladó. Bővebbet a tulajdonos ír, John Meizer, P. O. B. 473, Holden, W. Va.

Eladó farm. Hatvanhárom hold, a melyből 40 hold tiszta, a többi erdő. Szép nagy graminok kert, szőlővel. Van a birtokon szép ház, istálló, kut és minden szükséges melléképület. Magyar farmerek szomszédságában, önműködő közelében, ahol munkát is lehet találni kapni. Ár egyezer egyezer dollár. Cím: Tiltner Antal, Box 7, Flat River, Mo.

Keresem Horváth Gyula Ugocsa megye, mátyásfalvi illetőségű unokaöccsét, a kérem őt, vagy a róla tudósít, szíveskedjenek velem a címre küldni. László Zoltán, Box 15, Whitman, W. Va.

Köszönetek Ferenc hatvanöt éves, aki valankor Butternut megyében, a kérem őt, vagy a róla tudósít, szíveskedjenek velem a címre küldni. A. J. Horváth, Box 155, Grantown, W. Va.

Honokai András, Salánk, Ugocsa megye illetőségű volt búrduosmát keresem, igen fontos ügyben. Kérem, tudassa velem a címre. John O. Hoffman, Carville, W. Va.

Munkát kaphat 15-20 ember azonnal a Tomkins-Cove-i kőbányában, ahol teljes erővel megindult a munka. Fizetés \$2.00 és \$3.10 az óráért munkaidőre. Azok a munkások, akik megunták már a munkát, kérem, vagy a föld alatt való dolgozást, általánosan forduljanak hozzá az illető munkát végző Wargha György, P. O. Box 60, Tomkins-Cove, N. Y.

Kiválóan jó Pennsylvania farm, 440 hold gyönyörű épületekkel, poton 4500 dollárért. Kérem készpénz, kinnnyí feltételek. Kérjen felvilágosítást Máthé Lászlótól, 159 Second Ave., New York City.

UDONSÁG MAGYARSÁGI!

Gyönyörű levélpapír, mindenféle Ferenc József, Vilmos császári képe nemzeti zászlók között, "gyönyörű, változó, megható minálkai", tartja 25. Először ajándék gyönyörű háború Emlekképe vagy Házai ábrák ránkban. Vagy mindenféle más ügyre levél kocsirakban a nemzeti zászlók között az ön saját fényképeivel, gyönyörű, megható minálkai, tartja 25. Csak két képet egy dollár. Pénnyel beküldendő. Ezekhez ajándék, gyönyörű házasfali emlékkép az ön saját fényképeivel, nemcsak rájukban. Ajándékot 10 cent postaköltséggel felküldéssel kapja. Pénzt helyeken beküldhető. Aki ismeretűl küldi 10 rendeltet. Összesen, ajándékba kap egy panoráma képet Krisztus Urunk életéről. Összesen 25 képet, gyönyörű emléket, illeti ára 3-4 dollár.

Ha plétkön pederek ilyen levélpapírokat áruházaiban, legyeket szívesen látogatni értesíteni. Költésükön felül szép ajándékot adnak, mert ilyen papírt törvényekkel csak én árulhatok a utazó ügyeimnek pedig anesnek.

B. TOMKA, 219 East 5th Str. NEW YORK.

Dr. L. F. Lawson
FOGORVOS
A MAGYAROK szíves pártfogását kéri
Williamson, W. Va.

Külföldiekhez.

Értesítés, tanács és útmutatás ingyen.

Jóllón személyesen vagy írjon.

BEVANDORLÁSI TUDAKOZÓ INTÉZET

240 East 70th Street, a 2-ik és 3-ik Ave. közt, New York.

Alkalmat talál az állami munkaközpont hivatali köznevelővel. Hivatalos órák: naponként a. u. 3-tól este 10-ig. Vasnap és ünnepeken a. u. 10-től déli 12-ig.

Dr. W. H. Sperow
FOGORVOS
NORTHPORE, W. VA.
A First National Bank felől Kéri a magyarok pártfogását.

NEMETH ANTAL
ajánlja a magyaroknak figyelmebe egyediul restauráltát a 6-os bányában.
GARY, W. VA.

Pénzküldés
MAGYARORSZÁGBA
az American Express Company által, legbiztosabban és leggyorsabban a legelőször napi árfolyam mellett.

Anton Cifaldi
Second Street, Dillonvale, O.

Dr. Weinberger
KORHÁZI FOGORVOS
a wheelingi magyar kórház képviselője, nem és idő betegségeit szakszerűen.

Vízszintes székesség esetében Röntgen sugárakkal történik. Irad órák: 1-4 és 6-9-ig, vasárnap délelőtt 10-12-ig. Vidéki betegeknek is megküldik. Irad: Quarter Saving Bank épületében, a B. and O. Alomával szemben, 16-ik és Market Street.

Dr. L. L. BELCHER
Main Island Creek Coal Co. FOGORVOS
WELCH, W. VA.
Irodám a Welch Drug Store felett van. A környékbeli magyarság pártfogását kéri.

Dr. J. B. Jones
FOGORVOS
Norton, Va.
Kéri a magyarok pártfogását.

Dr. D. B. AKERS
FOGORVOS
Justice Épület, a Leader Store felett
LOGAN, W. VA.
Kéri a magyarok pártfogását.

Dr. RICHTER'S Pain Expeller

Csusz, köszvény, rheumatizmus, idegesség, izület- és izom-merevség, hűlés, égés, torok-fájás és fogfájás ellen.

Itt van az eredeti csomag képe, a hogy azt árusítják. Ne fogadjon el csomagot, ha nincs rajta a HORGONY védjegy.

Kapható minden patikában 25 és 50 centért és a készítőnél.

F. Ad. Richter & Co.
74-80 WASHINGTON STREET
NEW YORK, N. Y.

Bányászok Pénzküldői

Feltesz a pénzt New Yorkba küldeni továbbítás végett, amíg által csak két-három napi késlekedést okoz. Teljes felelősség mellett a legelőször és leggyorsabban küldjük pénzt és készpénzt Önnek a nyugtát az átvevő sajátkezű aláírásával.

Irjon még ma pénzküldő ívrt.

VIRGINIA LEGISZTEREBB ÉS LEGJOBB MAGYAR PÉNZKÜLDŐI.

KÖZLEGÉZŐI és jogi, mint katonai ügyeket szakszerűen elintézik. Meghatározásokat, szerződéseket, kérelmeket és kassai birtokosok elintézik.

BOYEDOLI ILKAPTA IRODA VIRGINIA ÁLLAMBAN
ELVUNK: PONTOS ÉS BECSULETES KISZOLGALÁS.
Tanácsaival mindenkinél ingyen szolgálunk.

Pontos cím:

Császár Vass és Társa
Bondtown, Virginia.

BESZÉLŐGÉP ÉS HANGLEMEZ
SZÜKSÉGEIT RENDELJE
Sommer Sándor
GRAMAFON ÉS ZONGORA
KERESKEDÉSÉBŐL
2225 Franklin Ave.
St. Louis, Mo.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK MAGYAR HANGLEMEZEKBŐL. — KÉRJE TARTALMAS ÁRJEGYZÉKEMET.

Alapított 1904 évben. Telefon: Seely 3968.

Eredeti hat-százalékos

Magyar Nemzeti Hadikölcsön
kötvényeket nálunk
100 korona \$13.00-ért
VÁSÁROLHAT.

Ügyfeleinknek az eredeti hadikölcsön kötvényeket adjuk át, és ezért minden vásárlóval szemben teljes felelősséget is vállalunk. — Kiváratra az eredeti kötvényeket bármely órázati címre kézbesítjük. —

Pénzküldés az órázába a Magyar Királyi Postakártya-pénztár útján teljes felelősség mellett a legelőször napi árfolyam mellett. — A címzett sajátkezű aláírásával ellátott postal birtokos igazolási szelvényt minden pénzküldőnek kézbesítünk. — Kiváratra a Magyar Királyi Postakártya-pénztárról, vagy bármely órázati banknál betétet elhelyezünk és a betét-könyvecskéket kihozzuk és itt kézbesítjük. — Takarékbetétek gyűmölöszet követelnek és felmondási nélkül bármilyen visszafizetésnek. Kérem árjegyzékét a West legelőször és legnagyobb bankházától.

100 korona csak \$13.00
Fekete József és Fia Bankháza
SAJÁT ÉPÜLETBEN.
1907 GRAND AVE. (Corn. Ruby Str.) CHICAGO, ILL.
PIRÓK-IRÓDA BURNSIDE-ON.
Fekete és Kassay
9251 COTTAGE GROVE AVE.

Dr. MIDKIFF
FOGORVOS
Fogzász fájdalom nélkül
HIDMUNKA FOGTÖMÉS
ÚJ FOGAK KÉSZÍTÉSE
Irodám a saját épületben: a MAIN és POPLAR Str. sarkon
Harrisburg, Ill.

JOHN L. LENGYEL
Trauger, Pa.
a magyar bányászok 16 éves pénzküldője.
Hajlégy és fűszerár, ahol minden bányásznak való cikk kapható.
Ne feledje, hogy én minden ügyfeleimnek kártyáimra szép ajándékot szolgáltam adni az ajándék szelvényemért.

Hazai hírek.

BUDAPEST

Tűz a gubacsi-uti foglyatelepen. A Gubacsi-uton, a sertés-szállások mellett van egy foglyatelep. Ott, a barakok egyikében a napokban tűz támadt, de mielőtt veszedelmessé válhatott volna, a tüzet maguk a foglyok eloltották.

Lopás a temetőben. A kerepesi-uti izraelita temetőben Weiss Manfréd család sírboltjából ismeretlen tettes lezserelte és ellopta a bronzláncokat kétezer korona értékben.

Lakástűz. Mautner Henrik butorszállító Főherceg Sándor-utca 3-ik számú házában levő lakásán kilenc éves Lajos fia gyufával játszott a tüzet okozott. A tüzet a házbeliek oltották el.

Elgázolások. Erzsébetfalván a Damjanich-utca 42. szám előtt Oláh Mihály tizenkét éves fia mekközben felugrott az 512-es számú villamosra, leesett és a pótkocsi kerekét elkerült. Életveszélyes sérüléssel a Fehér kereszt kórházba vitték. — A Váci-ut. 202. számú ház előtt Száva Pál negyvenhét éves kocsis ittas állapotban mekközben leugrott a villamosról, leesett és a postakocsi elgázolta. Életveszélyes állapotban vitték a Rókus kórházba.

ABAUJMEGYE

Fölmentés. Lukovich Odón jávorhegyi birtokos a kassai törvényszék 72. esetben elkövetett csalás bűntette miatt öt évi börtönnel ítélt. Az volt ellene a vád, hogy a mikor a katonaság lovakat és marhákat vásárolt, ő mint becsis, hivatali személynek adta ki magát és ezen a révén előnyöket szerzett magának a vásárlóktól. A kassai ítélőtábla 8 napig tartó tárgyalás után a vádlottat felmentette.

BARANYAMEGYE

Az akácska ágán talált katona. Az eszaki Schullhoff-féle telephelyi telephelyen egyik akácskáján a minap reggel akasztott katonát találtak. A katonai hatóság eleinte azt gyanította, hogy a vitét megölték, kirabolták és ugy akasztották az ágra, de a megindított nyomozás kiderítette, hogy az öngyilkos 29 éves Sokolovic Pavo, Orlovics községből való, aki az öngyilkosságot megelőző napon három ajánlott levélben bucsúztott övétől, elviselhetetlen betegséggel indokolta menekülését az életből.

A váltórő büne. Reisz Antal vérméni máv. váltórő lopás vétsége, felelőségét szül. Osmyner Rozáliát pedig orgazdaság vétsége címen vonta felelősségre a pécsi kir. törvényszék Várhelyi István törv. bíró elnökletével ítélkezéssel büntető tanácsa. A vád szerint Reisz, mint raktárvezető 1914. novemberétől 1915. júniusáig, a vasúti raktárból különféle tárgyakat és pedig: 25 darab vasúti lámpát, 13 darab nagy lámpaívveget, 62 kgr. árpát, 10 csomag gyufát, 32 kgr. őrlött sőt, 12 csomag Francé kávét loptott. Reiszné ellen az volt a vád, hogy tudva e tárgyak loptott voltáról, kassát elrejtette. A váltórő a lopásokat beismerte. Reisz Antal a bíróság hat hónap börtönről és 3 évi hivatalvesztésre ítélt, felelőségét ellenben felmentette, minthogy a házastárs bűnpártolása nem büntetendő. A váltórő meggyondott az ítéletben, a kir. ügyész azonban súlyosbíttatásért fellebbezett.

HAJTEK PIPA SZIPKA
CSAK AKKOR VALÓDI HAZAI
HA NYITRAY- FELE!
KERJEN NAGY KÉPES -
ARJECYZEKET.
EMIL NYITRAY
277 FIRST AVE NEW YORK
N. Y.

Régi bank. Új név.

Zavarok, félreértések és ezekből kifolyó kellatlenségek folytán, melyek ezen

Roth's State Bank

mostani elnevezése által okozta lettek; Pennsylvania állam Bankügyi Osztálya megengedte, hogy ezen állami, az állam felügyelete és ellenőrzése alatt álló bank neve megváltoztassék.

Pittsburgh State Bank-ra

A bank ugyanazon vezetés alatt marad, mint eddig, és ugyanazon ügyeket fogja végezni, mint eddig. Ugyanis fog PÉNZKEZET küldeni Európa összes országba gyorsan, biztonság és rendes piaci áron.

PÉNZKEZET elfogadni betétül a fizetési kamatozat félcentenél.

HAJÓJEGYEKET árulni Európába és Európából.

KÖZLEGÉZŐI és JOGI ÜGYKEZET elintézi.

Eddigi pártfogását köszönve, ajánlja magát a tisztelt közönség további becses jóindulatába ezen állami felügyelet és ellenőrzés alatt álló állami bank.

Pittsburgh State Bank
110 Smithfield St.
Pittsburgh, Pa.
JACOB ROTH, elnök.

PÉNZT MOST KÜLDJÖN:

100 Kor. \$13.00

JACOB ROTH, a bank elnöke kívánja a bank tisztelt üzleti barátai tudomására adni, hogy ő Pittsburghban semmi más bankkal, pénzküldő, vagy hajó-jegy ügynökséggel, közlegézői trodával, vagy más üzlettel összeköttetésben nincs.

Olcsó pénzküldés

JÓTALLAS ÉS BIZTOSÍTÉK MELLETT
100 korona csak \$13.00
A. J. Durchinsky Box 132 Logan, W. Va.